

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

(О. Б. Жильцов)

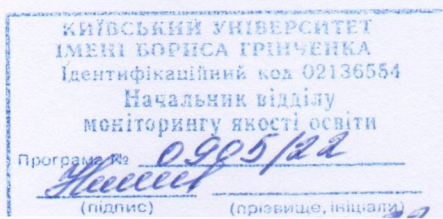
2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЛОГОПЕДІЯ (РИНОЛАЛІЯ, ДИЗАРТРИЯ)»

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.01.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ – 2022

Розробники: Данилавічюте Еляна Анатолієвна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Бабич Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Хомик Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Викладачі: Данилавічюте Еляна Анатолієвна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Хомик Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 30.08.2022 р. №18

Завідувач кафедри _____ (підпис)
(Олена МАРТИНЧУК)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 016.01.01 Ліогопедія

(назва освітньої програми)

30.08.2022 р. №18

Гарант освітньої програми _____ (підпис)
(Наталія БАБИЧ)

Програму перевірено

01.09.2022р.

Заступник директора/декана _____ (підпис)

(Роман ПАВЛЮК)

Проготовано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис)

_____ (підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис)

_____ (підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис)

_____ (підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис)

_____ (підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис)

_____ (підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	2	2
Семестр	4	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	-	
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	8
Семестровий контроль	30	30
Самостійна робота	26	66
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти теоретико-методичні знання про особливості розвитку іннервації мовленнєвого апарату (дизартрію) та будови артикуляційного апарату (ринолалію); етіологічні чинники (причини), що їх викликають; структуру та механізми виникнення означених особливостей розвитку; шляхи їх подолання та попередження; практичні навички роботи з дітьми на основі засвоєних прийомів виявлення, алгоритмів надання логопедичної допомоги і профілактики дизартрії та ринолалії.

Завдання навчальної дисципліни.

1. Формувати загальні компетентності:

ЗК-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-9 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2. Формувати фахові компетентності:

СК-2 Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3 Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4 Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5 Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-8 Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-10 Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11 Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-15 Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СКУ-17 Здатність до реалізації базових знань про клінічні підходи до визначення труднощів функціонування дитячого організму при типовому та порушеному розвитку; особливості центральної нервової системи та вищих психічних функцій осіб з порушеннями мовлення для забезпечення ефективного логопедичного впливу на розвиток їхньої мовленнєвої діяльності у різні вікові періоди.

СКУ-18 Здатність до інтеграції та реалізації знань про закономірності та особливості мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності як основи реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди.

СКУ-19 Здатність використовувати у професійній діяльності знання про причини, механізми, структуру, симптоматику дислалії, ринолалії, дизартрії, порушень голосу, затримка мовленнєвого розвитку, фонетико-фонематичний недорозвиток, загальний недорозвиток мовлення, порушень темпо-ритмічної складової мовлення, алалії, труднощів у навчальній діяльності (дисграфії, дислексії, дискалькулії), набутих розладів мовлення та спілкування.

СКУ-20 Здатність здійснювати оцінювання (діагностику) рівня сформованості мовленнєвих функцій та мовленнєвої діяльності; аналізувати та систематизувати одержані результати у процесі складання психолого-педагогічного та логопедичного висновку.

СКУ-21 Здатність використовувати у професійній діяльності системні знання про методики, технології і засоби корекційно-розвивального впливу на психомоторний, когнітивний та мовленнєвий розвиток осіб з порушеннями мовлення.

3. Забезпечувати набуття практичних навичок при формуванні спеціально-педагогічної та спеціально-методичної фахових компетентностей у Центрі практичної підготовки «Логотренажер».

3. Результати навчання за дисципліною:

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН 11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН 15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РНУ 18. Застосовувати у професійній діяльності базові знання про клінічні підходи до визначення труднощів функціонування дитячого організму при типовому та порушеному розвитку; особливості діяльності центральної нервової системи та вищих психічних функцій; визначення локалізації мовленнєвих зон кори головного мозку та механізми порушень при їх ураженні для забезпечення ефективного логопедичного впливу при дизонтогенезі у різні вікові періоди.

РНУ 19. Інтегрувати у професійну діяльність знання про закономірності та особливості мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності для реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди.

РНУ 20. Знати та розуміти причини, механізми, структуру, симптоматику дислалії, ринолалії, дизартрії, порушень голосу, затримки мовленнєвого розвитку, фонетико-фонематичного недорозвитку, загального недорозвитку мовлення, порушень темпоритмічної складової мовлення, алалії, труднощів у навчальній діяльності (дисграфія, дислексія, дискалькулія), набутих розладів мовлення та спілкування.

РНУ 21. Добирати та застосовувати методики психолого-педагогічного і логопедичного обстеження осіб з порушеннями мовлення, визначати стан сформованості мовлення у різні вікові періоди; рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та формулювати психолого-педагогічний та логопедичний висновок.

РНУ 22. Добирати й застосовувати у професійній діяльності методики, технології, засоби логопедичного впливу та реабілітації осіб з порушеннями мовлення у різні вікові періоди для здійснення корекційно-розвивального впливу на психомоторний, когнітивний та мовленнєвий розвиток осіб з різними мовленнєвими порушеннями.

РНУ 24. Уміти вирішувати проблеми та приймати рішення у складних практичних ситуаціях, демонструючи лідерські якості та навички ефективної командної взаємодії.

РНУ 25. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для **денної** форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Науково-теоретичні засади вивчення дизартрії							
Тема 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення	6	2	2	-	-	-	2
Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	14	4	4	0	0	0	4
Змістовий модуль 2.							
Механізми виникнення особливостей розвитку при дизартрії							
Тема 3. Сучасні погляди на дизартрію	6	2	2	-	-	-	2
Тема 4. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження	6	2	-	2	-	-	2
Тема 5. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	2	4	0	0	6
Змістовий модуль 3.							
Комплексний підхід до діагностики та подолання функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії							
Тема 6. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії	6	2	2	-	-	-	2
Тема 7. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів	6	2	-	2	-	-	2
Тема 8. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії	6	2	-	2	-	-	2
Тема 9. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії	6	2	-	2	-	-	2
Тема 10. Стратегії логопедичного впливу	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	32	10	4	6	0	0	10
Змістовий модуль 4.							
Сучасні погляди на особливості розвитку мовлення при ринолалії							
Тема 11. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату	5	2	2	-	-	-	1

Тема 12. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату	5	2	2	-	-	-	1
Тема 13. Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату	6	2	-	2	-	-	2
Тема 14. Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	24	8	4	4	0	0	6
Семестровий контроль	30						
Усього	120	28	14	14	0	0	26

Тематичний план для **заочної** форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Науково-теоретичні засади вивчення дизартрії							
Тема 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення	7	2	-	-	-	-	5
Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики	7	-	2	-	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом	16	2	2	0	0	0	10
Змістовий модуль 2.							
Механізми виникнення особливостей розвитку при дизартрії							
Тема 3. Сучасні погляди на дизартрію	7	2	-	-	-	-	5
Тема 4. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження	7	-	-	2	-	-	5
Тема 5. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу	5	-	-	-	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом	21	2	0	2	0	0	15
Змістовий модуль 3.							
Комплексний підхід до діагностики та подолання функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії							
Тема 6. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії	7	-	-	2	-	-	5
Тема 7. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів	5	-	-	-	-	-	5

Тема 8. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії	5	-	-	-	-	-	5
Тема 9. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії	5	-	-	-	-	-	5
Тема 10. Стратегії логопедичного впливу	5	-	-	-	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом	29	0	0	2	0	0	25
Змістовий модуль 4.							
Сучасні погляди на особливості розвитку мовлення при ринолалії							
Тема 11. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату	6	2	-	-	-	-	4
Тема 12. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату	6	-	2	-	-	-	4
Тема 13. Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату	6	-	-	2	-	-	4
Тема 14. Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату	4	-	-	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	24	2	2	2	0	0	16
Семестровий контроль	30						
Усього	120	6	4	6	0	0	66

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ

Тема 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення

Акт мовлення – узгоджена робота системи органів (центральна та периферична частини мовленнєвого апарату). Онтогенез мовлення у контексті психомоторного розвитку організму дитини.

Ключові слова: акт мовлення, центральна частина мовленнєвого апарату, периферична частина мовленнєвого апарату, психомоторний розвиток.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [18, 30]

Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики

Взаємозв'язок загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного розвитку та за наявності його особливостей (моделі ДЦП, диспраксії): уявлення про специфіку опорно-рухового апарату та мовлення. Роль пластичності та компенсації у розвитку організму дитини (моделі ДЦП, диспраксії). Нейродинаміка та умови створення позитивних нейродинамічних змін (моделі ДЦП, диспраксії) як основи компенсації.

Ключові слова: мовленнєва моторика, загальна моторика, дитячий церебральний параліч, опорно-руховий апарат, нейродинаміка.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 18, 19, 30]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Тема 3. Сучасні погляди на дизартрію

Поняття про дизартрію, анартрію. Короткі відомості з проблеми вивчення дизартрії в теорії та практиці логопедії. Характеристика ступенів прояву та різновидів неврологічної патології як основи виникнення дизартрії. Основні особливості розвитку при дизартрії (структура порушення). Класифікації дизартрії.

Ключові слова: дизартрія, анартрія, неврологічна патологія, структура порушення, парез, параліч, нейрофізіологічні механізми.

Рекомендована основна література [3, 5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 13, 18, 30]

Тема 4. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження

Характеристика форм дизартрії (бульбарна, псевдобульбарна, екстрапірамідна, коркова, мозочкова тощо): нейрофізіологічні механізми, специфіка моторики, особливості мовлення.

Ключові слова: бульбарна дизартрія, псевдобульбарна дизартрія, екстрапірамідна дизартрія, коркова дизартрія, мозочкова дизартрія.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 13, 18, 30]

Тема 5. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу

Характеристика форм дизартрії (спастико-паретична, спастико-ригідна, гіперкінетична, атактична тощо): нейрофізіологічні механізми, специфіка моторики, особливості мовлення.

Ключові слова: спастико-паретична дизартрія, спастико-ригідна дизартрія, гіперкінетична дизартрія, атактична дизартрія.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 13, 18, 30]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Тема 6. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії

Загальний алгоритм обстеження: періоди домовленнєвого та мовленнєвого розвитку.

Ключові слова: домовленнєвий розвиток, ранній мовленнєвий розвиток, періоди мовленнєвого розвитку.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 13, 18, 30]

Тема 7. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів

Діагностика стану сформованості передумов мовленнєвого розвитку. Діагностика стану сформованості мовлення: вивчення анамнестичних даних; обстеження артикуляційного апарату, м'язової мускулатури, звуковимови та лексико-граматичного ладу мовлення, просодичних компонентів мовлення, фонематичних процесів, читання та письма; виявлення легких дизартричних розладів; особливості кваліфікації складних поєднаних порушень. Діагностика стану сформованості моторики: динамічного праксису; просторового, конструктивного праксису; праксису пози руки; вивчення психомоторного профілю та відчуття ритму. Технологія визначення функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії.

Ключові слова: анамнез, м'язова мускулатура, просодика, динамічний праксис, психомоторний профіль, функціонально-мовленнєві труднощі

*Рекомендована основна література [1, 5, 6]
Рекомендована додаткова література [12, 21, 22, 23, 27, 35]*

Тема 8. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії

Принципи, задачі і методи надання допомоги при дизартрії. Єдність лікувальних, психологічних та педагогічних (логопедичних, загальнодидактичних) заходів у подоланні функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії.

Ключові слова: логопедичні заходи, загальнодидактичні заходи, медичні заходи, психолого-педагогічні заходи.

*Рекомендована основна література [4, 5, 6]
Рекомендована додаткова література [11, 12, 14, 19, 32, 33, 38]*

Тема 9. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії

Нормалізація м'язового тону. Формування моторики артикуляційного апарату та пальців рук, дихальної функції та голосу. Формування просодичної сторони мовлення. Формування фонетичної, лексико-граматичної сторони мовлення. Формування сенсорних та психічних функцій. Структура і зміст логопедичних занять з подолання дизартрії. Зміст, методи і прийоми логопедичної роботи з усунення легких дизартричних проявів.

Ключові слова: м'язовий тонус, дихальна функція, логопедична робота, просодична сторона мовлення.

*Рекомендована основна література [4, 5, 6]
Рекомендована додаткова література [11, 12, 14, 19, 32, 33, 38]*

Тема 10. Стратегії логопедичного впливу

Подолання гіперсалівації, гальмування гіперкінезів, нормалізація тону м'язів засобами масажу, розвиток дихання, артикуляційної моторики, рухів кисті руки, ритмізація загальної та дрібної моторики, міогімнастика. Сучасні логопедичні технології подолання дизартрії (анартрії). Організація та забезпечення невербальних засобів комунікації. Сенсорне виховання в умовах дизартрії. Методика каліграфотерапії.

Ключові слова: гіперсалівація, гальмування, гіперкінези, м'язовий тонус, міогімнастика, анартрія, каліграфотерапія.

*Рекомендована основна література [4, 5, 6]
Рекомендована додаткова література [11, 12, 14, 19, 32, 33, 38]*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

**СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ
ПРИ РИНОЛАЛІЇ**

Тема 11. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату

Мовленнєвий апарат (центральний та периферійний відділи) та його функціонування при вроджених аномаліях будови артикуляційного апарату. Сучасні погляди на стан проблеми «особливості будови артикуляційного апарату»: ринолалія, вроджені незрощення губи та/або піднебіння, орофасціальні щилини, ринофонія. Етіологічні чинники (причини) виникнення мовленнєвих труднощів. Основна симптоматика мовленнєвих розладів. Профілактичні заходи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.

Ключові слова: мовленнєвий апарат, артикуляційний апарат, особливості будови артикуляційного апарату, ринолалія, вроджені незрощення губи та/або піднебіння, орофасціальні щилини, ринофонія, етіологія, профілактичні заходи.

*Рекомендована основна література: [2, 5, 6]
Рекомендована додаткова література: [15, 20, 31, 34]*

Тема 12. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату

Сучасні погляди на основні форми та види ринолалії. Різновиди порушення з логопедичної та медичної точок зору. Критерії щодо класифікації ринолалії. Класична класифікація ринолалії. Медична класифікація вроджених незрощень губи та піднебіння. Загальний розвиток дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату: мовленнєва, психологічна, сенсорна сфера; проблеми з харчуванням; стоматологічні труднощі, тощо. Роль фізіотерапевта, лікаря-стоматолога, орального хірурга та ортодонта для подальшого успішного розвитку дитини. Особливості та значення хірургічного втручання при вроджених особливостях артикуляційного апарату. Суть хейлоринопластики, міопластики, ураностафілопластики, палатопластики та ін.

Ключові слова: класифікація ринолалії, основні форми та види, розвиток дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату, харчування, стоматологічні труднощі, хірургічне втручання, хейлоринопластика, міопластика, ураностафілопластика, палатопластика.

Рекомендована основна література: [2, 5, 6]

Рекомендована додаткова література: [17, 29, 34.]

Тема 13. Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату

Система комплексного обстеження. Основні етапи та частини обстеження: анкетні дані, відомості про сім'ю дитини та умови її виховання, анамнестичні дані, вивчення заключень лікарів-спеціалістів (педіатра, отоларинголога, стоматолога, ортодонта та ін.), проведення комплексного логопедичного обстеження. Схема проведення логопедичного обстеження: загальна характеристика мовлення; будова і функції артикуляційного апарату; стан дихальної функції; стан просодичної, фонетичної, фонематичної, фонаційної, лексико-граматичної складових мовлення. Обстеження дитини з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату іншими фахівцями (отоларинголог, ортодонт, пластичний хірург, лікар-стоматолог, оральний хірург, аудіолог, психолог, генетик та ін.) та значення отриманих даних. Об'єктивні методи дослідження: рентгенографія щелепи; фарингоскопія; назофарингоскопія; рентгенотомографія; спірометрія; ортопантомограма; КТ щелепи; скелета обличчя.

Ключові слова: комплексне обстеження, логопедичне обстеження, обстеження мовленнєвих складових, обстеження лікарів-спеціалістів, об'єктивні методи дослідження.

Рекомендована основна література: [2, 5, 6]

Рекомендована додаткова література: [15, 34, 37]

Тема 14. Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату

Актуальні методики, технології та засоби логопедичного впливу на осіб з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату. Зміст методик логопедичної роботи щодо подолання мовленнєвого порушення в доопераційний та післяопераційних періоди. Основні напрямки корекційно-розвивального впливу на дитини. Особливості процесу харчування дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату: логопедичний погляд на проблему. Огляд сучасних засобів харчування та їх призначення.

Ключові слова: логопедичний вплив, логопедична робота, доопераційний період, післяопераційний період, сучасні засоби харчування.

Рекомендована основна література: [2, 5, 6]

Рекомендована додаткова література: [8, 15, 16, 24, 25, 28, 34]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для **денної** форми навчання

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	5	5	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	0	0	2	2	3	3	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	0	0	2	20	3	30	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	5	25	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			59		76		110		93
Максимальна кількість балів: 338									
Розрахунок коефіцієнта: $338:60=5,6$									

для **заочної** форми навчання

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	0	0	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	0	0	0	0	1	1
Відвідування практичних занять	1	0	0	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	0	0	0	0	1	10
Робота на практичному занятті	10	0	0	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	5	25	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			47		52		61		68
Максимальна кількість балів: 228									
Розрахунок коефіцієнта: $228:60=3,8$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Усі завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання виконуються в ЕНК навчальної дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)» на платформі <https://elearning.kubg.edu.ua/> (<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26294> для денної форми навчання; <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26234> для заочної форми навчання) та додаються до зазначених форм (семінарське, практичне заняття чи самостійна робота) роботи відповідного модуля навчальної дисципліни.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ

Тема 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення (2 год.)

Завдання: скласти ментальну карту «Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення».

Форма подання: результати подаються у вигляді ментальної карти.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилення на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилення на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики (2 год.)

Завдання: написати тези з теми «Провідні технології надання допомоги при ДЦП» (на вибір: «Кондуктивна педагогіка», «Бобат-терапія», «Войта-терапія», «Метод СІНР В. Козьякіна», «Метод нейродинамічної корекції рухів А. Смолянінова»). Обсяг: 2 стор. А4 друкованого тексту.

Форма подання: результати подаються у вигляді тез.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.

	стосуються певного аспекта.	певного аспекта.		
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Тема 3. Сучасні погляди на дизартрію (2 год.)

Завдання: написати тези з теми «Дизартрія: історичний екскурс і сучасний стан розгляду проблеми» з опорою на статті: Голуб А. «Історичний аспект проблеми дизартрії», Конопляста С., Синиця А. «Дизартрія у систематиці мовленнєвих порушень (сучасний погляд)». Обсяг: 4 стор. А4 друкованого тексту.

Форма подання: результати подаються у вигляді тез.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

Тема 4. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження (2 год.)

Завдання: скласти таблицю-схему відображення структури особливостей розвитку відповідно до кожної з клінічних форм дизартрії.

Форма подання: результати подаються у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилення на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилення на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 5. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу (2 год.)

Завдання: скласти таблицю-схему відображення структури особливостей розвитку, відповідно до кожної з форм дизартрії при ДЦП.

Форма подання: результати подаються у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилення на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилення на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд	Точне	Точне подання	Дані не

	та точно представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Тема 6. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії (2 год.)

Завдання: скласти таблицю-схему обстеження у періоди домовленнєвого та раннього мовленнєвого розвитку.

Форма подання: результати подаються у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 7. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів (2 год.)

Завдання: скласти карту логопедичного обстеження дитини з дизартрією.

Форма подання: результати подаються у вигляді карти обстеження.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.

	ранжуючи.			
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Грамматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

Тема 8. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії (2 год.)

Завдання: написати тези на тему: «Сутність надання медичної допомоги при дизартрії», «Сутність надання психологічної допомоги при дизартрії», «Сутність надання педагогічної допомоги при дизартрії» (тема на вибір студента).

Обсяг: 6 тис. друкованих знаків.

Форма подання: результати подаються у вигляді тез.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Ниже стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.

Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

Тема 9. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії (2 год.)

Завдання: скласти ментальну карту за працею В. Галущенко «Впровадження кінезіотерапевтичних вправ у реабілітаційно-комплексній роботі з дітьми»

Форма подання: результати подаються у вигляді ментальної карти.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 10. Стратегії логопедичного впливу (2 год.)

Завдання: скласти ментальну карту праці В. Галущенко «Аспекти активізації корекційної роботи з розвитку психомовленневої та моторної сфери у дітей з дизартричними розладами».

Форма подання: результати подаються у вигляді ментальної карти.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не

	Уся інформація має посилання на джерело.	розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	посилання на джерело.	містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ

Тема 11. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату (1 год.)

Завдання: Створіть термінологічний словник понять (до 10 слів), які використовуються для трактування вроджених особливостей будови артикуляційного апарату в закордонних джерелах. При оформленні словника дотримуйтеся таких пунктів:

- 1) назва терміну в перекладі на українську мову та мовою оригіналу;
- 2) трактування обраного поняття;
- 3) автор, науковець, вчений, хто запропонував дане поняття;
- 4) посилання на джерело з дотриманням бібліографічних вимог оформлення

посилань на літературу (відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Режим доступу: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf)

Форма подання: результати подаються у вигляді термінологічного словника.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Ниже стандартів (0 балів)
Лексичний матеріали	Всі матеріали термінологічного словника підбрано правильно. Запропонована достатня кількість лексичного матеріалу.	Більшість матеріалів термінологічного словника підбрано правильно. Запропонована достатня кількість лексичного матеріалу.	Більшість представлених матеріалів підбрано правильно. Запропонований лексичний матеріал не ретельно підібраний.	Матеріали до термінологічного словника підбрано невірно та представлені із значною кількістю помилок.
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та викладена доступно для її розуміння. Матеріали мають посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою та викладена у достатній мірі полегшує її розуміння. Матеріали мають посилання на джерело.	Більшість інформації стосується теми. Частина матеріалів має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО більшість термінів не містять посилання на джерело.
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко	Усі структурні елементи чітко	Більшість структурних	Структурні елементи не описані АБО

	описані з усіма відповідними деталями.	описані з відповідними деталями.	елементів чітко описані з відповідними деталями.	більшість не має достатньої деталізації.
Лексика та грамотність	Використовує лексику відповідно до теми. Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Використовує відповідну лексику, однак присутні поодинокі помилки в підборі лексичного матеріалу Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Не завжди використовує відповідну лексику, присутні помилки в підборі лексичного матеріалу. Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Використовує некоректну лексику. Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Дотримання дедлайнів	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або затримана до 12 год. від визначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 12-24 години від визначеного терміну.	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин або нездана взагалі.
Всього	5 балів			

Тема 12. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату (1 год.)

Завдання: Ознайомтеся зі змістом закордонних наукових джерел щодо основних підходів до вивчення питання вроджених особливостей будови артикуляційного апарату. Визначте основні актуальні напрями (виокреміть не більше 4-х точок зору) у трактуванні видів та форм труднощів. Отримані дані внесіть в таблицю «Вроджені особливості будови артикуляційного апарату»:

№ п/п	Види/форми труднощів	Автори, які досліджували окреслені труднощі	Тезисний зміст запропонованого підходу	Перелік використаних джерел
1				
2				
3				
....				

Форма подання: результати подаються у вигляді заповненої таблиці.

Примітка: При аналізі наукових джерел рекомендовано використовувати наукові праці за останні 5 років!

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Нижче стандартів (0 балів)
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Матеріали мають посилання на наукові джерела.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Матеріали мають посилання на наукові джерела.	Уся інформація стосується теми. Більшість матеріалів мають посилання на наукові джерела.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не мають посилання на наукові джерела.
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
Узагальненн	Коротко та лаконічно	Використовує кілька	Точно резюмує	Має значні труднощі

я матеріалів	робить узагальнення, які відповідають суті завдання.	речень, щоб точно описати, про що йдеться у статтях.	більшу частину статей, але має певне непорозуміння щодо здійснення узагальнень щодо теми завдання.	щодо узагальнення даних у обраних статтях.
Граматика та орфографія	Не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Дотримання дедлайнів	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або затримана до 12 год. від визначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 12-24 години від визначеного терміну.	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин або нездана взагалі.
Всього	5 балів			

Тема 13. Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату (2 год.)

Завдання: Розробити розгорнуту картку логопедичного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.

Форма подання: результати подаються у вигляді розробленої логопедичної картки.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Нижче стандартів (0 балів)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні складові обстеження.	Студент/ка називає основні складові обстеження.	Студент/ка називає деякі основні складові обстеження.	Студент/ка не може точно визначити складові обстеження.
Діагностичний інструментарій	Раціонально підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Правильно підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Підбирає діагностичний інструментарій, однак не враховує вікові особливості та всі особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Не демонструє вміння підбирати діагностичний інструментарій для логопедичного обстеження.
Маркери та показники	Точно зазначає усі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Зазначає усі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Зазначає не всі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Не зазначає показники і маркери діагностики певної складової мовлення.
Граматика та орфографія	Не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Дотримання дедлайнів	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або затримана до 12 год. від визначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 12-24 години від визначеного терміну.	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин або нездана взагалі.
Всього	5 балів			

Тема 14. Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату (2 год.)

Завдання: Розробити рекомендації для батьків щодо використання сучасних засобів для харчування дітей з вродженими аномаліями в будові артикуляційного апарату з урахуванням особливостей логопедичної роботи при даному порушенні.

Форма подання: результати подаються у вигляді розробленого буклету, брошури, постера, флаєра та ін.

Примітка: Сучасний засіб харчування на вибір студента.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Нижче стандартів (0 балів)
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
Оригінальність проєктів	Графічні зображення, що використані на постері/брошурі/ флаєрі/буклеті, відображають винятковий ступінь студентської творчості у їх створенні та/або відтворенні	Деякі графічні зображення, що використані на постері/брошурі/ флаєрі/буклеті, відображають творчі здібності студентів у їх створенні та/або відтворенні.	Графічні зображення було відтворено студентом/кою, але з використанням ідеї інших.	Графічні зображення не відповідають темі.
Структурні елементи, позначення, дизайн	Усі структурні елементи та позначення чітко описані з усіма відповідними деталями. Плакат надзвичайно привабливий з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Усі структурні елементи та позначення чітко описані з відповідними деталями. Плакат привабливий з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Більшість структурних елементів та позначень чітко описані з відповідними деталями. Плакат є досить привабливим, хоча може бути дещо неохайним.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації. Плакат дуже погано оформлений.
Лексика та грамотність	Використовує лексику відповідно до теми та віку дітей. Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Використовує відповідну лексику, однак присутні поодинокі помилки в підборі лексичного матеріалу для завдань. Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Не завжди використовує відповідну лексику, присутні помилки в підборі лексичного матеріалу для завдань. Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Використовує некоректну лексику. Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Дотримання дедлайнів	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або затримана до 12 год. від визначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 12-24 години від визначеного терміну.	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин або нездана взагалі.
Всього	5 балів			

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульна контрольна робота проходить у вигляді тестування та складається з 25 випадкових питань (кожна модульна робота) з пройдених тем змістових модулів.

Тестування включає такі **види завдань**:

- багатоваріантне питання;
- правильно/неправильно;
- відповідність;
- коротка відповідь;
- числова відповідь.

Критерії оцінювання. Проведення модульної роботи має на меті проведення поточного контролю теоретичної і практичної підготовки здобувача освітнього рівня з програмного матеріалу навчальної дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)». Максимальна кількість балів, яку студент/ка може отримати за виконання модульної контрольної роботи, становить 25 балів. Правильна відповідь на одне запитання – 1 бал (виставляється автоматично програмою у електронному курсі).

23-25 балів (вищий стандарт) – виставляється при наявності правильних відповідей на майже всі питання з різним рівнем складності. Здобувач освітнього рівня демонструє ґрунтовне знання матеріалу з дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)», його розуміння та застосування під час вирішення практичних завдань; чітко відповідає на запитання, не допускає помилок у розумінні та використанні фахової термінології.

17-22 бали (відповідає стандартам) – виставляється при достатньому рівні обізнаності здобувача освітнього рівня у відповідях на запитання. Студент/ка загалом демонструє ґрунтовні знання основного матеріалу з дисципліни, однак припускається незначної кількості помилок у відповідях як теоретичного характеру, так і під час демонстрації розуміння практичного застосування отриманих знань; правильно відповідає на більшість тестових запитань.

11-16 балів (наближення до стандартів) – виставляється при неповному володінні здобувачем освітнього рівня навчальним матеріалом з дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)». Студент/ка демонструє фрагментарність та поверховість у отриманих знаннях, недостатню орієнтацію у основній термінології з навчального предмету; надає правильні відповіді на половину та менше запропонованих тестових запитань.

1-10 балів (нижче стандартів) – виставляється у разі недостатнього володіння навчальним матеріалом з дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)». Студент/ка допускає значні помилки у відповідях на питання; неправильно орієнтується в основній термінології та змісті навчального предмету; надає правильні відповіді на половину та менше запропонованих завдань.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Письмовий екзамен складається із тесту, який включає 21 випадкове питання, до яких належать: 20 питань-тестів та 1 питання-есе (практичний кейс).

Правильна відповідь оцінюється в залежності від рівня складності питання, а саме:

10 питань рівня А – прості питання (питання, де необхідно знайти відповідність між поняттями або обрати правильну відповідь), за кожну правильну відповідь студент отримує 1 бал;

10 питань рівня Б – питання середнього рівня складності (множинний вибір, встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень, встановлення послідовності), за кожну правильну відповідь студент отримує 2 бали.

1 питання рівня В – написання есе (складні, пошукові питання практико-орієнтованого спрямування), за творчо і науково виважене обґрунтування власної позиції у процесі розкриття практичного кейсу, обґрунтованість власної позиції у процесі формулювання логопедичного висновку; методичну та технологічну грамотність у підборі

завдань; обґрунтованість та аргументованість методичного вибору; логічне структурування матеріалу, демонстрацію розуміння практичного застосування отриманих знань для вирішення практичних завдань, студент отримує 10 балів.

Оцінка за тест може складати від 0 (min) балів до 40 (max) балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Охарактеризуйте акт мовлення з точки зору узгодженої роботи системи органів (центральної та периферичної частин мовленнєвого апарату).

2. Розкрийте сутність онтогенезу мовлення у контексті психомоторного розвитку організму дитини.

3 Розкрийте сутність поняття нейродинаміка. Доведіть, що нейродинаміка є основою розвитку загальної та мовленнєвої моторики.

4. Продемонструйте взаємозв'язок загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного розвитку та в умовах наявності його особливостей (моделі ДЦП, диспраксії).

5. Визначте роль пластичності та компенсації у розвитку організму дитини (моделі ДЦП, диспраксії). Доведіть, що створення позитивних нейродинамічних змін може виступати у якості основи компенсації.

6. Дайте визначення поняття дизартрія (анартрія). Розкрийте причини виникнення, механізм та симптоматику зазначеної специфіки розвитку мовлення.

7. Охарактеризуйте ступені прояву та різновиди неврологічної патології як основи виникнення дизартрії.

8. Складіть модель загальної структури особливостей розвитку при дизартрії.

9. Охарактеризуйте сучасні класифікації дизартрії, визначте принципи, на основі яких ґрунтується кожна з них. Назвіть форми дизартрій, які входять до складу кожної з класифікацій.

10. Розкрийте сутність кваліфікації дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження. Назвіть форми дизартрій, що виділяють у контексті названої класифікації, зазначаючи нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку.

11. Розкрийте сутність кваліфікації дизартрії на основі синдромологічного підходу. Назвіть форми дизартрій, що виділяють у контексті названої класифікації, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

12. Охарактеризуйте бульбарну форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм порушення, моторну специфіку, особливості мовлення.

13. Охарактеризуйте псевдобульбарну форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку, моторну специфіку, особливості мовлення.

14. Охарактеризуйте екстрапірамідну форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку, специфіку моторних розладів, особливості мовлення.

15. Охарактеризуйте коркову форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку, моторну специфіку, особливості мовлення.

16. Охарактеризуйте мозочкову форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку, моторну специфіку, особливості мовлення.

17. Охарактеризуйте спастико-паретичну форму дизартрії, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

18. Охарактеризуйте спастико-ригідну форму дизартрії, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

19. Охарактеризуйте гіперкінетичну форму дизартрії, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

20. Охарактеризуйте атактичну форму дизартрії, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

21. Назвіть найбільш важливі моменти дитячого онтогенезу мовлення. Обґрунтуйте їхню важливість з точки зору зв'язку загальної та мовленнєвої моторики.

22. Назвіть основні м'язи, що беруть участь у процесі реалізації мовлення. Обґрунтуйте послідовність включення м'язів до загального алгоритму функціонування при виконанні будь-якої мовленнєвої дії.

23. Поясніть причину взаємозв'язку мовленнєвої моторики та моторики пальців рук. Наведіть приклади такого взаємозв'язку.

24. Дайте визначення ДЦП. Опишіть механізм виникнення особливостей розвитку при ДЦП та назвіть особливості мовленнєвого розвитку.

25. Назвіть типи уражень опорно-рухового апарату при ДЦП. Охарактеризуйте специфіку особливостей розвитку при кожному з них, підкріплюючи відповідь відповідним схематичним малюнком.

26. Заповніть таблицю відповідними типами неврологічних проявів, на тлі яких виникає дизартрія:

Легкий ступінь	Середній ступінь	Тяжкий ступінь
----------------	------------------	----------------

27. Назвіть форми психогенно-обумовлених відхилень у розвитку особистості у дітей та підлітків із ДЦП. Охарактеризуйте кожен з них.

28. Здійсніть короткий огляд проблеми вивчення дизартрії в теорії та практиці логопедії.

29. Розкрийте загальний алгоритм обстеження (періоди домовленнєвого та мовленнєвого розвитку) при дизартрії.

30. Визначте зміст та послідовність вивчення анамнестичних даних під час діагностики дизартричних особливостей розвитку.

31. Визначте зміст та послідовність обстеження артикуляційного апарату, мімичної мускулатури.

32. Визначте зміст та послідовність обстеження звуковимови, лексико-граматичного ладу мовлення із зазначенням їх особливостей розвитку при дизартрії.

33. Розкрийте алгоритм діагностики просодичних компонентів мовлення із зазначенням їх особливостей розвитку при дизартрії.

34. Розкрийте алгоритм діагностики фонематичних процесів із зазначенням їх особливостей розвитку при дизартрії.

35. Визначте алгоритм кваліфікації порушень письма та читання. Наведіть приклади завдань, метою яких є визначення конкретних порушень.

36. Охарактеризуйте специфіку виявлення легких дизартричних розладів. Наведіть приклади найбільш показових діагностичних завдань.

37. Визначте сутність діагностики стану сформованості моторики та назвіть компоненти, що складають її зміст. Наведіть приклади діагностичних завдань.

38. Визначте сутність діагностики стану сформованості динамічного праксису. Наведіть приклади діагностичних завдань.

39. Визначте сутність діагностики стану сформованості просторового, конструктивного праксису. Наведіть приклади діагностичних завдань.

40. Визначте сутність діагностики стану сформованості праксису пози руки. Наведіть приклади діагностичних завдань.

41. Визначте сутність вивчення психомоторного профілю та відчуття ритму. Наведіть приклади діагностичних завдань.

42. Визначте сутність вивчення специфіки розвитку пізнавальних процесів у осіб із дизартрією. Назвіть конкретні методики діагностики.

43. Визначте сутність виявлення специфіки розвитку емоційно-вольової сфери в осіб із дизартрією. Назвіть конкретні методики діагностики.

44. Визначте сутність вивчення специфіки формування особистості осіб із дизартрією. Назвіть конкретні методики діагностики.

45. Визначте сутність вивчення специфіки формування особистості осіб із дизартрією. Назвіть конкретні методики діагностики.
46. Визначте сутність прийомів ранньої діагностики дизартрії. Назвіть показові відомості, які необхідно отримати зі слів рідних дитини під час збору анамнезу.
47. Визначте послідовність організації діагностики рухливості губ. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки їхнього функціонування. Наведіть приклади особливостей розвитку.
48. Визначте послідовність організації діагностики рухливості нижньої щелепи. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки її функціонування. Наведіть приклади особливостей розвитку.
49. Визначте послідовність організації діагностики рухової функції язика. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки його функціонування. Наведіть приклади особливостей розвитку.
50. Розкрийте сутність функціональних проб на виявлення дизартрії. Опишіть технологію їхньої подачі та особливості тлумачення результатів їхнього виконання.
51. Визначте послідовність організації діагностики рухової функції м'язів щік. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки розвитку. Наведіть приклади особливостей розвитку.
52. Розкрийте сутність нейропсихологічної методики діагностики рухів та праксису. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки прояву особливостей. Наведіть приклади.
53. Розкрийте сутність організації діагностики символічного праксису. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки розвитку. Наведіть приклади.
54. Розкрийте сутність проб Хеда. Опишіть технологію їхньої подачі та особливості тлумачення результатів їхнього виконання.
55. Розкрийте сутність методик обстеження фонематичних процесів. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки розвитку. Наведіть приклади.
56. Розкрийте сутність вивчення ритмічного почуття. Назвіть сучасні методики, розкрийте їх сутність, наведіть приклади конкретних завдань.
57. Розкрийте сутність вивчення реципрокної координації. Назвіть сучасну методику, розкрийте їх сутність, наведіть приклад.
58. Назвіть технології нормалізації м'язового тону. Наведіть приклади відповідних завдань.
59. Охарактеризуйте технології формування моторики артикуляційного апарату та пальців рук, дихальної функції та голосу. Складіть план заняття з використанням відповідних завдань.
60. Складіть послідовний план-схему формування просодичної сторони мовлення при дизартрії з наведенням конкретних прикладів. Визначте місце завдань з формування просодики у контексті окремого логопедичного заняття.
61. Складіть послідовний план-схему формування фонетичної, лексико-граматичної сторін мовлення при дизартрії з наведенням конкретних прикладів. Визначте специфіку роботи, яка спрямована на моделювання зазначених сторін мовлення.
62. Обґрунтуйте необхідність формування сенсорних та психічних функцій при дизартрії. Складіть модель їхнього формування з наведенням конкретних прикладів.
63. Складіть загальну модель логопедичного заняття, яка відображає його структуру та зміст, що спрямовані на надання допомоги при дизартрії. Обґрунтуйте доречність наведеної послідовності структурних компонентів.
64. Розкрийте зміст, назвіть методи та прийоми логопедичної роботи з усунення легких дизартричних проявів. Наведіть приклади відповідних завдань.

65. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання гіперсалівації. Наведіть приклади відповідних завдань.
66. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на гальмування гіперкінезів. Наведіть приклади відповідних завдань.
67. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на нормалізацію м'язового тону. Наведіть приклади відповідних завдань.
68. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток дихання. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
69. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток артикуляційної моторики. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
70. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток рухів кисті руки. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
71. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток ритмізації загальної та дрібної моторики. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
72. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток міміки обличчя. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
73. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка базується на невербальних засобах комунікації. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
74. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на сенсорне виховання в умовах дизартрії. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
75. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка передбачає застосування каліграфотерапії в умовах дизартрії. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
76. Розкрийте сутність стратегії психологічного впливу та соціальної адаптації. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
77. Розкрийте сутність сучасних психотехнік роботи з особами, які мають дизартричні особливості розвитку. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
78. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має мозочкову форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
79. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має псевдобульбарну форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
80. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має екстрапірамідну форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
81. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною шкільного віку, яка має псевдобульбарну форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
82. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною шкільного віку, яка має мозочкову форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
83. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною шкільного віку, яка має екстрапірамідну форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
84. Охарактеризуйте зміст роботи з розвитку тонкої моторики пальців рук. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.

85. Охарактеризуйте зміст роботи з використанням логопедичного масажу. Наведіть приклади відповідних прийомів масажу в необхідній послідовності.
86. Стан мовленнєвого апарату при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
87. Функціонування мовленнєвого апарату при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
88. Сутність поняття «особливості будови артикуляційного апарату» в сучасній логопедії.
89. Визначення ринолалії, вроджених незрощень губи та/або піднебіння, орофациальної щилини, ринофонії.
90. Причини виникнення вроджених особливостей будови артикуляційного апарату.
91. Основна симптоматика при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
92. Профілактика при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
93. Сучасні підходи щодо основних форм та видів ринолалії.
94. Класифікація ринолалії з логопедичної точки зору.
95. Медична класифікація вроджених незрощень губи та піднебіння.
96. Особливості розвитку дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.
97. Основні труднощі в харчуванні у дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.
98. Характеристика стоматологічних труднощів при ринолалії.
99. Роль фізіотерапевта, лікаря-стоматолога, орального хірурга та ортодонта для подальшого успішного розвитку дитини.
100. Види хірургічного втручання при вроджених особливостях артикуляційного апарату та їх значення.
101. Структура комплексного обстеження дитини з ринолалією.
102. Схема проведення логопедичного обстеження при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
103. Обстеження дитини з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату іншими фахівцями.
104. Зміст методики логопедичної роботи щодо подолання ринолалії в доопераційний період.
105. Зміст методики логопедичної роботи щодо подолання ринолалії в післяопераційний період.
106. Основні напрямки корекційно-розвивального впливу на дитини з ринолалією.
107. Сучасні засоби харчування дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання

		або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., з них 28 год. – лекції, 14 год. – практичні заняття, 14 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 26 год., модульний контроль – 8 год.
(для денної форми навчання)

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
Назва модуля	НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ (59 балів)		МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ (76 балів)		
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення <i>1 бал</i>	Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики <i>1 бал</i>	Сучасні погляди на дизартрію <i>1 бал</i>	Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження <i>1 бал</i>	Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу <i>1 бал</i>
Теми практ. та сем-х занять	Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення <i>1 бал</i>	Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики <i>1 бал</i>	Сучасні погляди на дизартрію <i>1 бал</i>	Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження <i>1 бал</i>	Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу <i>1 бал</i>
Робота на практ. та сем-х заняттях	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>
Самост. робота	<i>1 (5 балів)</i>	<i>2 (5 балів)</i>	<i>3 (5 балів)</i>	<i>4 (5 балів)</i>	<i>5 (5 балів)</i>
Поточ. контроль	модульна контрольна робота 1 (25 балів)		модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Підсумк. Контрол	ЕКЗАМЕН 40 балів		Розрахунок коефіцієнту: 338:60 = 5,6		

Модулі	Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4			
Назва модуля	КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІЇ (110 балів)					СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ (93 бали)			
Лекції	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Теми лекцій	Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії <i>1 бал</i>	Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів <i>1 бал</i>	Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії <i>1 бал</i>	Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії <i>1 бал</i>	Стратегії логопедичного впливу <i>1 бал</i>	Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату <i>1 бал</i>	Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату	Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату <i>1 бал</i>	Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату <i>1 бал</i>
Теми практич. та сем-х занять	Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії <i>1 бал</i>	Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів <i>1 бал</i>	Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії <i>1 бал</i>	Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії <i>1 бал</i>	Стратегії логопедичного впливу <i>1 бал</i>	Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату <i>(1 бал)</i>	Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей <i>(1 бал)</i>	Особливості комплексного обстеження дітей <i>(1 бал)</i>	Система логопедичної роботи <i>(1 бал)</i>
Робота на практич. та сем-х заняттях	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>
Самост. робота	<i>6 (5 балів)</i>	<i>7 (5 балів)</i>	<i>8 (5 балів)</i>	<i>9 (5 балів)</i>	<i>10 (5 балів)</i>	<i>11 (5 балів)</i>	<i>12 (5 балів)</i>	<i>13 (5 балів)</i>	<i>14 (5 балів)</i>
Поточ. контроль	модульна контрольна робота 3 <i>(25 балів)</i>					модульна контрольна робота 4 <i>(25 балів)</i>			
Підсумк. Контроль	ЕКЗАМЕН 40 балів					Розрахунок коефіцієнту: $338:60 = 5,6$			

7.1. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., з них 6 год. – лекції, 6 год. – практичні заняття, 4 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 66 год.,
модульний контроль – 8 год.
(для **заочної** форми навчання)

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
Назва модуля	НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ (47 балів)		МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ (52 бали)		
Лекції	1		2		
Теми лекцій	Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення 1 бал		Сучасні погляди на дизартрію 1 бал		
Теми практ. та сем-х занять	Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики 1 бал		Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження 1 бал		
Робота на практ. та сем-х заняттях	10 балів		10 балів		
Самост. робота	1 (5 балів)	2 (5 балів)	3 (5 балів)	4 (5 балів)	5 (5 балів)
Поточ. контроль	модульна контрольна робота 1 (25 балів)		модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Підсумк. Контроль	ЕКЗАМЕН 40 балів Розрахунок коефіцієнту: 228:60=3,8				

Разом: 120 год., з них 6 год. – лекції, 6 год. – практичні заняття, 4 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 66 год.,
 модульний контроль – 8 год.
 (для **заочної** форми навчання)

Модулі	Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4			
Назва модуля	КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІЇ (61 бал)					СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ (68 балів)			
Лекції	-					3			
Теми лекцій	-					Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату 1 бал			
Теми прак. та сем-х занять	Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії 1 бал					Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей (1 бал)		Особливості комплексного обстеження дітей (1 бал)	
Робота на прак. та сем-х заняттях	10 балів					10 балів		10 балів	
Самост. робота	6 (5 балів)	7 (5 балів)	8 (5 балів)	9 (5 балів)	10 (5 балів)	11 (5 балів)	12 (5 балів)	13 (5 балів)	14 (5 балів)
Поточ. контроль	модульна контрольна робота 3 (25 балів)					модульна контрольна робота 4 (25 балів)			
Підсумк. Контроль	<p style="text-align: center;">ЕКЗАМЕН 40 балів Розрахунок коефіцієнту: 228:60=3,8</p>								

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Данілавичюте Е. А. Технологія визначення ступеня сформованості комунікативної компетентності у дітей з дизартрією. *Тези доповідей учасників Всеукраїнського онлайн марафону до Дня науки*, м. Київ, 16-24 трав. 2022 р. Київ, 2022. С. 26–32. Режим доступу: <https://ispukr.org.ua/?p=9206#.YvEzuahBzDc>
2. Конопляста С. Ю. Ринологія від А до Я: [монографія] Київ, 2015. 312 с.
3. Конопляста С. Ю., Синиця А.О. Дизартрія у систематиці мовленнєвих порушень (сучасний погляд). *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи* : збірник наукових праць. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2019. С.111–116.
4. Кравець В. М. Корекція дизартричних порушень у дітей з ДЦП. *Логопед.* Київ: Основа, 2018. №4. С. 2-5
5. Логопедія: підручник / За ред. проф. М. К. Шеремет. Вид. 5-те, доповн. та переробл. Київ, 2019. 856 с.
6. Хрестоматія з логопедії. Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринологія / за ред. М. К. Шеремет, І. М. Мартиненко. Київ, 2008. 380 с.

Додаткова

7. Алан Е.Г. Емері М'язова дистрофія: факти. 2-е вид. / Пер. з англ. І. Лукашевич. Київ, 2001. 164 с.
8. Бірюкова В. В., Туренко Н. М. Масаж піднебіння в післяопераційний період при ринології. *Харківський природничий форум: I Міжнародна конф. молод. учен.* Харків, 2018. С. 46-47.
9. Бондар Л., Косташенко Л. Діти-дизартрики [Текст]: теорія та практика корекційно-відновлювальної роботи. *Дефектолог* : всеукраїнське видання для фахівців. 2018. № 10. С.19-30.
10. Гаврилова Н. С. Нейропсихологічна структура та механізми порушення фонематичних процесів у дітей із дислалією, ринологією та дизартрією. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.* 2010. С. 120-127.
11. Галущенко В. І. Впровадження кінезіотерапевтичних вправ у реабілітаційно-комплексній роботі з дітьми. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2014. Вип. 27. С. 44-48. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2014_27_11
12. Галущенко В. І. Сучасний підхід до комплексного обстеження та планування корекційно-реабілітаційної роботи з дітьми-дизартриками. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2011. Вип. 18. С. 34-36. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2011_18_10
13. Голуб А. В. Історичний аспект проблеми дизартрії (хронологізація. Перший та другий періоди). *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* : Соціально-педагогічна. 2013. Вип. 22(1). С. 30-40. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_sp_2013_22%281%29_6
14. Кисличенко В. А. Логопедичний супровід сім'ї дитини з дизартричними розладами. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки.* 2015. Вип. 5(2). С. 142-152.
15. Конопляста С. Ю. Психолого-педагогічні основи комплексної корекції мовленнєвого розвитку дітей з ринологією : автореф. дис. . канд. пед. наук: 13.00.03. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К., 2010. 46 с.
16. Косарева Г., Драгун Я. Корекційно-відновлювальна робота з розвитку пасивного та активного словника у дошкільників із ринологією. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти.* Рівне, 2020. С. 92-94.

17. Куцевляк В., Любченко О., Любченко О. Хірургічне лікування дітей з вродженими односторонніми незрощеннями верхньої губи. *Вісник стоматології*, 109 (4), 2021. С. 72–74. <https://doi.org/10.35220/2078-8916-2019-34-4-72-74>
18. Лазарева І. А. Неврологічні основи логопедії: Навчально-методичний посібник для студентів дефектологічних спеціальностей. Луганськ, 2005. 132 с.
19. Мартиненко І. В. Диспраксія в структурі мовленнєвого дизонтогенезу дітей. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2021. Вип. 40. С. 65-69. http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34959/Martynenko_65-70.pdf?sequence=1&isAllowed=y
20. Мартинюк З. С. Ринопалія в перспективі сучасних досліджень : Діти з особливими потребами: від рівних прав – до рівних можливостей: *матеріали VII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології (7-8.10.2021 року, м. Київ)*. Симоненко О. І., м. Київ, 2021. С. 126-128.
21. Пахомова Н. Г. Діагностика мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі : навч.-метод. посіб. Вид.2-ге, доповн. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2009р. 107 с.
22. Пахомова Н. Г. Рання діагностика стертої дизартрії у дітей. *Імідж сучасного педагога*. 2009. №6 – 7. С. 61 – 64.
23. Пахомова Н. Г., Пахомова В. А. Стан сформованості граматичної компетенції у дітей старшого дошкільного віку зі стертою дизартрією. *Постметодика* 2015. №2 (121). С. 41– 49.
24. Петрук Л., Будько К. Комплексний підхід до подолання ринопалії. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*. Рівне, 2020. С. 193-194.
25. Петрук Л., Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринопалією в післяопераційний період. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*. Рівне, 2020. С. 197-199.
26. Ревть А., Голембійовська Л. Організація логопедичної допомоги в умовах сім'ї, яка виховує дитину з ринопалією. *Людинознавчі студії*. Випуск 29. 2014. С. 161-168.
27. Рібцун Ю. В. До питання диференційної діагностики дислалії та мінімальних проявів дизартрії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова* : зб. наук. пр. № 21. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. С. 226–230.
28. Самойлова І., Мартянова Т., Немченко Я. Шляхи корекційної роботи з відкритою ринопалією у дітей. *Perspectives of world science and education*. Osaka, Japan: CPN Publishing Group. 2020. P. 744-749.
29. Старікова Г. В. Причини зменшення словникового запасу у дітей дошкільного віку з ринопалією. *П'ята міжнародна конференція молодих учених: Харківський природничий форум (19-20 травня 2022 р., м. Харків): збірник тез*. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. С. 147-148
30. Шеремет М. К., Боряк О. В. Неврологічні основи логопедії. Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. 252 с.
31. Askarian, S., Gholami, M., Khalili-Tanha, G., Tehrani, N. C., Joudi, M., Khazaei, M. & Joodi, M. The genetic factors contributing to the risk of cleft lip-cleft palate and their clinical utility. *Oral and Maxillofacial Surgery*, 2020, P. 1-10.
32. Bloch S., Barnes S. Dysarthria and other-initiated repair in everyday conversation. *Clin Linguist Phon.* 2020. Nov. 1; 34(10-11):977-997. doi: 10.1080/02699206.2019.1705915. PMID: 31899971.
33. Erika S Levy, Younghwa M Chang, KyungHae Hwang, Megan J McAuliffe. Perceptual and acoustic effects of dual-focus speech treatment in children with dysarthria. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research. American Speech-Language-Hearing Association*, 2021. №3(3). P.1-16. https://doi.org/10.1044/2020_JSLHR-20-00301

34. Howard, Sara, and Anette Lohmander, eds. Cleft palate speech: assessment and intervention. John Wiley and Sons, 2011. 373 p. DOI:10.1002/9781118785065
35. Rowe H.P., Gutz S.E., Maffei M.F., Tomanek K. and Green J.R. Characterizing Dysarthria Diversity for Automatic Speech Recognition: A Tutorial From the Clinical Perspective. *Front. Comput. Sci.* 4:770210. doi: 10.3389/fcomp.2022.770210
36. Shkoukani M. A., Chen, M. & Vong, A. Cleft lip – a comprehensive review. *Frontiers in pediatrics*, 2013, 1, 53. <https://doi.org/10.3389/fped.2013.00053>
37. Southby L., Harding S., Phillips V., Wren Y., Joinson C. Speech input processing in children born with cleft palate: A systematic literature review with narrative synthesis. *Int J Lang Commun Disord.* 2021 Jul;56(4):668-693. doi: 10.1111/1460-6984.12633.
38. Stephanie A. Borrie, Kaitlin L., Lansford A. Perceptual Learning Approach for Dysarthria Remediation: An Updated Review. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research. American Speech-Language-Hearing Association*, 2021. №64 (8). P. 3060-3073. https://doi.org/10.1044/2021_JSLHR-21-00012

9. Додаткові ресурси (за наявності)

1. ЕНК «Логопедія (ринолалія, дизартрія)» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://elearning.kubg.edu.ua/> (<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26294> для денної форми навчання; <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26234> для заочної форми навчання);
2. Освіта дітей з особливими освітніми потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/dityam-z-osoblivimi-potrebami>

10. Ресурси для неформальної та інформальної освіти:

1. Дистанційний експрес-курс «ЛОГОПЕДІЯ». Автор курсу: З. Ленів, кандидат педагогічних наук, доцент, логопед, Директор Міжнародного інституту інклюзії (60 годин, 2 кредити ЄКТС). Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/1846569178906451/posts/3007575809472443>
2. Курс підвищення кваліфікації «Методичні прийоми логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку: практичні кроки». Автор курсу: Н. Ярмола, завідувачка відділу інклюзивного навчання Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України, кандидатка педагогічних наук, старша наукова співробітниця (30 годин, 1 кредит ЄКТС). Режим доступу: <https://vseosvita.ua/course/metodychni-priyomy-lohopedychnoi-roboty-z-ditmy-doshkilnoho-vidiku-praktychni-kroky-65.html>

ДОДАТКИ

ПРОГРАМА ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Для денної форми навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ

Семінарське заняття 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо науково-теоретичних засад вивчення дизартрії;
- 2) розбитися на пари та обрати одне із запропонованих дискусійних питань щодо вивчення дизартрії, підготувати презентацію;
- 3) розкрити обране дискусійне питання та презентувати на семінарському занятті.

Дискусійні питання:

- Узгоджена робота системи органів мовлення (центральна та периферична частини мовленнєвого апарату).
- Основні відомості про побудову та фізіологію нервової системи людини.
- Онтогенез мовлення у контексті психомоторного розвитку організму дитини.

Форма подання результату: у вигляді презентації обраного питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<i>Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів</i>				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочку активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час	Всі тестові завдання виконані невірно.

	надано правильно.		виконання тестових завдань.	
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Семінарське заняття 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо взаємозв'язку загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного розвитку та за наявності його особливостей;
- 2) розбитися на пари та обрати одне із запропонованих дискусійних питань щодо вивчення дизартрії, підготувати презентацію;
- 3) розкрити обране дискусійне питання та презентувати на семінарському занятті.

Дискусійні питання:

- Роль пластичності та компенсації у розвитку організму дитини (моделі ДЦП, диспраксії).
- Психофізіологічні механізми звуковимови.
- Психофізіологічні механізми просодичної сторони мовлення.
- Нейродинаміка та умови створення позитивних нейродинамічних змін (модель ДЦП) як основи компенсації.

Форма подання результату: у вигляді презентації обраного питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.

	занятті.			
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Семінарське заняття 3. Сучасні погляди на дизартрію (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо сучасних поглядів на дизартрію;
- 2) обрати одне з питань для панельної дискусії та підготуватися до дискусії з одногрупниками.

Питання для панельної дискусії:

1. Коли розпочались перші дослідження дизартричних особливостей розвитку мовлення?
2. Які форми дизартрії виділив Гутцман і коли?
3. Дайте визначення термінам «дизартрія», «анартрія».
4. Назвіть чотири основні підходи у вивченні дизартрії.
5. Розкрийте сутність клінічного (неврологічного) підходу у вивченні дизартрії.
6. Поясніть психолого-педагогічний підхід у вивченні дизартрії.
7. Розкрийте нейропсихологічний підхід у вивченні дизартрії.
8. Поясніть лінгвістичний підхід у вивченні дизартрії.
9. Охарактеризуйте ступені прояву та різновиди неврологічної патології як основи виникнення дизартрії.
10. Розкрийте структуру особливостей розвитку при дизартрії.

Форма подання результату: у вигляді розгорнутої відповіді на обране питання для панельної дискусії.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить	Студент/ка використовує кілька	Студент/ка точно резюмує більшу	Студент/ка має значні труднощі

	узагальнення.	речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	частину інформації.	щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 1. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно:

- 1) навчитися чітко визначати нейрофізіологічний механізм будь-якої з форм дизартрії;
- 2) бути готовими виявляти специфіку моторики і особливості мовлення відповідно до певної форми дизартрії.
- 3) Заповнити таблицю для подальшого обговорення на практичному занятті:

Ступені прояву дизартрії

Діагностичний показник	Ступінь прояву особливостей		
	Легкий (носить «стертий», «м'який» характер)	Середній	Тяжкий
Голосоутворення			
Міміка			
Дихання			
Рефлекторні рухи язика			
Форма та положення язика			
Утримання артикуляційної пози			
Довільні рухи язика			
М'яке піднебіння			
Довільні рухи губ: трубочка, вібрація, посмішка			
Гіперкінези			
Оральні сінкінезії			
Звуковимова			

Форма подання результату: у вигляді заповненої таблиці.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочку активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 2. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно:

- 1) навчитися чітко визначити тип особливостей розвитку загальної моторики, провідний синдром у контексті певної форми ДЦП;
- 2) бути готовими виявляти специфіку мовленнєвого розвитку відповідно до форми ДЦП та позначати його назвою у контексті синдромологічного підходу;
- 3) називати типи особливостей розвитку опорно-рухового апарату, надаючи відповідні назви зображенням у таблиці:

Форма подання результату: у вигляді заповненої таблиці.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІ

Семінарське заняття 4. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно підготуватися до круглого столу з висвітлення таких питань:

1. Загальний алгоритм обстеження:

- a) період домовленнєвого розвитку;
- b) період мовленнєвого розвитку.

2. Діагностика стану сформованості мовлення:

- a) вивчення анамнестичних даних;
- b) обстеження артикуляційного апарату, мимічної мускулатури, звуковимови та лексико-граматичного ладу мовлення, просодичних компонентів мовлення, фонематичних процесів, читання та письма;

c) виявлення легких дизартричних розладів;

d) особливості кваліфікації складних поєднаних порушень.

3. Діагностика стану сформованості моторики:

a) динамічного праксису;

b) просторового, конструктивного праксису;

c) праксису пози руки;

d) вивчення психомоторного профілю та відчуття ритму.

Форма подання результату: у вигляді тез, що відображають відповіді на зазначені питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
<i>Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів</i>				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірккову активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<i>Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)</i>				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових	Всі тестові завдання виконані невірно.

			завдань.	
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 3. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно:

1) підготувати діагностичні завдання для блоків, які акцентовано діагностуються при дизартрії (просодика, моторика та ін.) в картці обстеження, що використовувалася при вивченні дислалії;

2) бути готовими до обговорення з одногрупниками технології визначення функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії.

Форма подання результату: у вигляді розроблених діагностичних завдань.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочу активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною				1 бал

камерою студент отримує	
Всього	11 балів

Практичне заняття 4. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно: розділитися на 6 рівновеликих груп, обрати тему та підготуватися до демонстрації методів/технологій/засобів/прийомів логопедичного впливу відповідно до теми:

1) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при псевдобульбарній формі дизартрії.

2) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при бульбарній формі дизартрії.

3) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при кірковій формі дизартрії.

4) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при підкірковій формі дизартрії.

5) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при мозочковій формі дизартрії.

6) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при анартрії.

Форма подання результату: у вигляді детального опису методики/технології/засобів/прийомів та наочних матеріалів до них.

Критерії оцінювання до практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркову активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				

Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірною.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 5. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно: розділитися на 6 рівновеликих груп (4-5 осіб), кожній групі здійснити пошук у бібліографічних та інформаційних джерелах та підготуватися до презентації обраної теми у переліку:

1) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при псевдобульбарній формі дизартрії.

2) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при бульбарній формі дизартрії.

3) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при кірковій формі дизартрії.

4) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при підкірковій формі дизартрії.

5) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при мозочковій формі дизартрії.

6) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при анартрії.

Форма подання результату: у вигляді розробленої презентації.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.

	активну участь в усіх видах діяльності на занятті.			
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Семінарське заняття 5. Стратегії логопедичного впливу (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:
проаналізувати фрагменти занять з дітьми з дизартрією за такою схемою:

Тема	
Мета	
Обладнання	
Види роботи	
Пропозиції щодо вдосконалення логопедичної роботи	

Форма подання результату: у вигляді письмового аналізу занять з дітьми.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочку активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.

	видах діяльності на занятті.	активність на занятті.		
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ

Семінарське заняття 6. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо вроджених особливостей в будові артикуляційного апарату як мовленнєві труднощі;
- 2) обрати одне із винесених на обговорення дискусійних питань та підготуватися до висвітлення їх ключових тез і обговорення з одногрупниками.

Питання для дискусії на семінарському занятті 6:

1. Будова мовленнєвого апарату та його функціонування за умови типового розвитку.
2. Функціонування мовленнєвого апарату при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
3. Стан проблеми «особливості будови артикуляційного апарату» в сучасній логопедичній практиці.
4. Етіологічні чинники, що призводять до виникнення порушень.
5. Мовленнева та немовленнева симптоматика мовленнєвих розладів.
6. Заходи профілактичного спрямування при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.

Форма подання результату: результати подаються у вигляді презентації обраного питання групою студентів, яке винесено на дискусію.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлені в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлені в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Використання фактів та статистичних даних	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Аргументація	Усі аргументи були	Більшість аргументів	Всі аргументи були	Аргументи не були

я	чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Лексика	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
Всього				11 балів

Семінарське заняття 7. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо сучасних логопедичних та медичних аспектів вивчення видів вроджених особливостей артикуляційного апарату;
- 2) обрати одне із винесених на обговорення дискусійних питань та підготуватися до висвітлення їх ключових тез і обговорення з одногрупниками;

Питання для дискусії на семінарському занятті 7:

1. Різновиди труднощів артикуляційного апарату з логопедичної точки зору.
2. Різновиди труднощів артикуляційного апарату з медичної точки зору.
3. Класична класифікація ринолалії в логопедії.
4. Медична класифікація вроджених незрощень губи та піднебіння.
5. Загальний розвиток дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.
6. Харчові та стоматологічні труднощі у дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.
7. Значення фізіотерапевта, лікаря-стоматолога, орального хірурга та ортодонта для подальшого успішного розвитку дитини.
8. Різновиди хірургічного втручання при вроджених особливостях артикуляційного апарату (хейлоринопластика, міопластика, ураностафілопластика, палатопластика та ін.).

Форма подання результату: результати подаються у вигляді: презентації обраного питання групою студентів, яке винесено на дискусію; розробленої таблиці.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає	Наближення до	Ниже стандартів
----------	----------------	------------	---------------	-----------------

оцінювання		стандартам	стандартів	
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Використання фактів та статистичних даних	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Аргументація	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Лексика	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 6. Особливості комплексного обстеження дітей (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам потрібно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо особливостей комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату;
- 2) розробити 2 проби логопедичного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату (діагностичне завдання (проба) щодо обстеження відповідної функції, стану та/або складової мовлення на вибір студента).

Вимоги до оформлення матеріалів діагностичних проб:

- мета обраного завдання;
- обладнання (за необхідності);
- інструкція;
- хід виконання завдання;
- критерії та показники сформованості функції, стану та/або складової мовлення.

3) бути готовими до проведення діагностичних проб на практичному занятті з однокласниками.

Форма подання: результати подаються у вигляді розроблених двох діагностичних проб оформлених відповідно до зазначених вимог.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні складові обстеження.	Студент/ка називає основні складові обстеження.	Студент/ка називає деякі основні складові обстеження.	Студент/ка не може точно визначити складові обстеження.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Діагностичний інструментарій	Раціонально підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Правильно підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Підбирає діагностичний інструментарій, однак не враховує вікові особливості та всі особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Не демонструє вміння підбирати діагностичний інструментарій для логопедичного обстеження.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Маркери та показники	Точно зазначає усі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Зазначає усі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Зазначає не всі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Не зазначає показники і маркери діагностики певної складової мовлення.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Граматика та орфографія	Не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Лексика та грамотність	Використовує лексику відповідно до теми та віку дітей. Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Використовує відповідну лексику, однак присутні поодинокі помилки в підборі лексичного матеріалу для завдань. Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Не завжди використовує відповідну лексику, присутні помилки в підборі лексичного матеріалу для завдань. Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Використовує некоректну лексику. Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє методичну підготовленість на високому рівні та ефективно її презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє методичну підготовленість на достатньому рівні та добре її презентує, активний на занятті. Студент/ка демонструє достатню	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці проведення заняття, достатньо активний на занятті. Студент/ка робить помилки під час проведення елементів заняття.	Студент/ка не підготовлений до заняття

	занятті. Студент/ка демонструє професійність під час проведення елементів заняття.	професійність під час проведення елементів заняття.		
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 7. Система логопедичної роботи (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам потрібно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо системи логопедичної роботи (методи/технології/засоби/прийоми) при особливостях в будові артикуляційного апарату в доопераційний та післяопераційний періоди;
- 2) отримані матеріали оформити у вигляді презентації за наступним алгоритмом:
  - назва методу/технології/засобу/прийому;
  - автор/автори методу/технології/засобу/прийому;
  - категорія і вік дітей для яких рекомендовано використовувати;
  - мета та завдання, які вирішуються в процесі використання методу/технології/засобу/прийому;
  - опис методу/технології/засобу/прийому;
  - структура методу/технології/засобу/прийому;
  - схема реалізації методу/технології/засобу/прийому;
  - очікувані результати;
  - приклади завдань, відео, фото.
- 3) бути готовими до презентації та обговорення підготовленого матеріалу на занятті.

Форма подання результату: результати подаються у вигляді презентації за заданим алгоритмом.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
<i>Критерії оцінювання підготовленого завдання</i>				
Підготовленість	Студент/ка повністю підготовлений/на і вільно презентує матеріал (без використання тексту на папері).	Студент/ка здається досить підготовленим/ою, але користується власними записами на папері, при цьому не читаючи їх.	Студент/ка дещо підготовлений/а, користується власними записами на папері, читаючи їх.	Студент/ка не готова до презентації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Експертність	Демонструє достатнє розуміння обраного питання.	Демонструє хороше розуміння обраного питання.	Демонструє добре розуміння частин обраного питання..	Недостатньо розуміє обране питання.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Обов'язкові елементи	Презентація включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі обов'язкові елементи з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі елементи, однак вони не розкриті і не обґрунтовані.	Відсутні декілька обов'язкових елементів.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Привабли-	Презентація	Презентація	Презентація є досить	Презентація

вість / дизайн	надзвичайно приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	привабливою, хоча може бути дещо неохайною.	оформлена без дотримання вимог.
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Для заочної форми навчання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ

Семінарське заняття 1. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо взаємозв'язку загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного розвитку та за наявності його особливостей;
- 2) розбитися на пари та обрати одне із запропонованих дискусійних питань щодо вивчення дизартрії, підготувати презентацію;
- 3) розкрити обране дискусійне питання та презентувати на семінарському занятті.

Дискусійні питання:

- Роль пластичності та компенсації у розвитку організму дитини (моделі ДЦП, диспраксії).
- Психофізіологічні механізми звуковимови.
- Психофізіологічні механізми просодичної сторони мовлення.
- Нейродинаміка та умови створення позитивних нейродинамічних змін (модель ДЦП) як основи компенсації.

Форма подання результату: у вигляді презентації обраного питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,75</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.

<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Практичне заняття 1. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно:

1. навчитися чітко визначати нейрофізіологічний механізм будь-якої з форм дизартрії;
2. бути готовими виявляти специфіку моторики і особливості мовлення відповідно до певної форми дизартрії.
3. Заповнити таблицю для подальшого обговорення на практичному занятті:

Ступені прояву дизартрії

Діагностичний показник	Ступінь прояву особливостей		
	Легкий (носить «стертий», «м'який» характер)	Середній	Тяжкий
Голосоутворення			
Міміка			
Дихання			
Рефлекторні рухи язика			
Форма та положення язика			
Утримання артикуляційної пози			
Довільні рухи язика			
М'яке піднебіння			
Довільні рухи губ: трубочка, вібрація, посмішка			
Гіперкінези			

Оральні сінкінезії			
Звуковимова			

Форма подання результату: у вигляді заповненої таблиці.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірккову активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІ

Практичне заняття 2. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно підготуватися до круглого столу з висвітлення таких питань:

1. Загальний алгоритм обстеження:
  - а) період домовленнєвого розвитку;

- b) період мовленнєвого розвитку.
2. Діагностика стану сформованості мовлення:
- a) вивчення анамнестичних даних;
- b) обстеження артикуляційного апарату, м'якої мускулатури, звуковимови та лексико-граматичного ладу мовлення, просодичних компонентів мовлення, фонематичних процесів, читання та письма;
- c) виявлення легких дизартричних розладів;
- d) особливості кваліфікації складних поєднаних порушень.
3. Діагностика стану сформованості моторики:
- a) динамічного праксису;
- b) просторового, конструктивного праксису;
- c) праксису пози руки;
- d) вивчення психомоторного профілю та відчуття ритму.

Форма подання результату: у вигляді тез, що відображають відповіді на зазначені питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочку активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ

Семінарське заняття 2. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно:

1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо вроджених особливостей будови артикуляційного апарату як мовленнєві труднощі; сучасних логопедичних та медичних аспектів вивчення видів вроджених особливостей артикуляційного апарату;

2) обрати одне із винесених на обговорення дискусійних питань та підготуватися до висвітлення їх ключових тез і обговорення з одногрупниками.

Питання для дискусії на семінарському занятті 2:

1. Будова мовленнєвого апарату та його функціонування за умови типового розвитку та при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.

2. Стан проблеми «особливості будови артикуляційного апарату» в сучасній логопедичній практиці.

3. Етіологічні чинники, що призводять до виникнення порушень.

4. Мовленнєва та немовленнєва симптоматика мовленнєвих розладів.

5. Заходи профілактичного спрямування при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.

6. Різновиди труднощів артикуляційного апарату з логопедичної та медичної точок зору.

7. Загальний розвиток дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.

8. Значення фізіотерапевта, лікаря-стоматолога, орального хірурга та ортодонта для подальшого успішного розвитку дитини.

9. Різновиди хірургічного втручання при вроджених особливостях артикуляційного апарату (хейлоринопластика, міопластика, ураностафілопластика, палатоластика та ін.).

Форма подання результату: результати подаються у вигляді презентації обраного питання групою студентів, яке винесено на дискусію.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<i>Критерії оцінювання підготовленого завдання</i>				
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлені в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлені в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Використання фактів та статистичних даних	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Аргументація	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.

			нелогічно.	
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Лексика	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 3. Особливості комплексного обстеження дітей (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам потрібно:

1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо особливостей комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату та системи логопедичної роботи (методи/технології/засоби/прийоми) в доопераційний та післяопераційний періоди;

2) отримані матеріали оформити у вигляді презентації за наступним алгоритмом:

- назва методу/технології/засобу/прийому;
- автор/автори методу/технології/засобу/прийому;
- категорія і вік дітей для яких рекомендовано використовувати;
- мета та завдання, які вирішуються в процесі використання методу/технології/засобу/прийому;
- опис методу/технології/засобу/прийому;
- структура методу/технології/засобу/прийому;
- схема реалізації методу/технології/засобу/прийому;
- очікувані результати;
- приклади завдань, відео, фото.

3) бути готовими до презентації та обговорення підготовленого матеріалу.

Форма подання результату: результати подаються у вигляді презентації за заданим алгоритмом.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Підготовленість	Студент/ка повністю підготовлений/на і вільно презентує	Студент/ка здається досить підготовленим/ою, але	Студент/ка дещо підготовлений/а, користується	Студент/ка не готова до презентації.

	матеріал (без використання тексту на папері).	користується власними записами на папері, при цьому не читаючи їх.	власними записами на папері, читаючи їх.	
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Експертність	Демонструє достатнє розуміння обраного питання.	Демонструє хороше розуміння обраного питання.	Демонструє добре розуміння частин обраного питання..	Недостатньо розуміє обране питання.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Обов'язкові елементи	Презентація включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі обов'язкові елементи з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі елементи, однак вони не розкриті і не обґрунтовані.	Відсутні декілька обов'язкових елементів.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Привабливість / дизайн	Презентація надзвичайно приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація є досить привабливою, хоча може бути дещо неохайною.	Презентація оформлена без дотримання вимог.
Робота на практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Розробники:

Данілавичюте Еляна Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Бабич Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Хомик Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Викладачі:

Данілавичюте Еляна Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Хомик Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 30.08.2022 р. №18

Завідувач кафедри (Олена МАРТИНЧУК)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 016.01.01 Логопедія

(назва освітньої програми)

30.08.2022 р. №18

Гарант освітньої програми (Наталія БАБИЧ)

Програму перевірено

01.09.2022р.

Заступник директора/декана (Роман ПАВЛЮК)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	2	2
Семестр	4	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	-	
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	8
Семестровий контроль	30	30
Самостійна робота	26	66
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти теоретико-методичні знання про особливості розвитку іннервації мовленнєвого апарату (дизартрію) та будови артикуляційного апарату (ринолалію); етіологічні чинники (причини), що їх викликають; структуру та механізми виникнення означених особливостей розвитку; шляхи їх подолання та попередження; практичні навички роботи з дітьми на основі засвоєних прийомів виявлення, алгоритмів надання логопедичної допомоги і профілактики дизартрії та ринолалії.

Завдання навчальної дисципліни.

1. Формувати загальні компетентності:

ЗК-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-9 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2. Формувати фахові компетентності:

СК-2 Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3 Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4 Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5 Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-8 Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-10 Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11 Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-15 Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СКУ-17 Здатність до реалізації базових знань про клінічні підходи до визначення труднощів функціонування дитячого організму при типовому та порушеному розвитку; особливості центральної нервової системи та вищих психічних функцій осіб з порушеннями мовлення для забезпечення ефективного логопедичного впливу на розвиток їхньої мовленнєвої діяльності у різні вікові періоди.

СКУ-18 Здатність до інтеграції та реалізації знань про закономірності та особливості мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності як основи реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди.

СКУ-19 Здатність використовувати у професійній діяльності знання про причини, механізми, структуру, симптоматику дислалії, ринолалії, дизартрії, порушень голосу, затримка мовленнєвого розвитку, фонетико-фонематичний недорозвиток, загальний недорозвиток мовлення, порушень темпо-ритмічної складової мовлення, алалії, труднощів у навчальній діяльності (дисграфії, дислексії, дискалькулії), набутих розладів мовлення та спілкування.

СКУ-20 Здатність здійснювати оцінювання (діагностику) рівня сформованості мовленнєвих функцій та мовленнєвої діяльності; аналізувати та систематизувати одержані результати у процесі складання психолого-педагогічного та логопедичного висновку.

СКУ-21 Здатність використовувати у професійній діяльності системні знання про методики, технології і засоби корекційно-розвивального впливу на психомоторний, когнітивний та мовленнєвий розвиток осіб з порушеннями мовлення.

3. Забезпечувати набуття практичних навичок при формуванні спеціально-педагогічної та спеціально-методичної фахових компетентностей у Центрі практичної підготовки «Логотренажер».

3. Результати навчання за дисципліною:

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН 11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН 15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РНУ 18. Застосовувати у професійній діяльності базові знання про клінічні підходи до визначення труднощів функціонування дитячого організму при типовому та порушеному розвитку; особливості діяльності центральної нервової системи та вищих психічних функцій; визначення локалізації мовленнєвих зон кори головного мозку та механізми порушень при їх ураженні для забезпечення ефективного логопедичного впливу при дизонтогенезі у різні вікові періоди.

РНУ 19. Інтегрувати у професійну діяльність знання про закономірності та особливості мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності для реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди.

РНУ 20. Знати та розуміти причини, механізми, структуру, симптоматику дислалії, ринолалії, дизартрії, порушень голосу, затримки мовленнєвого розвитку, фонетико-фонематичного недорозвитку, загального недорозвитку мовлення, порушень темпоритмічної складової мовлення, алалії, труднощів у навчальній діяльності (дисграфія, дислексія, дискалькулія), набутих розладів мовлення та спілкування.

РНУ 21. Добирати та застосовувати методики психолого-педагогічного і логопедичного обстеження осіб з порушеннями мовлення, визначати стан сформованості мовлення у різні вікові періоди; рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та формулювати психолого-педагогічний та логопедичний висновок.

РНУ 22. Добирати й застосовувати у професійній діяльності методики, технології, засоби логопедичного впливу та реабілітації осіб з порушеннями мовлення у різні вікові періоди для здійснення корекційно-розвивального впливу на психомоторний, когнітивний та мовленнєвий розвиток осіб з різними мовленнєвими порушеннями.

РНУ 24. Уміти вирішувати проблеми та приймати рішення у складних практичних ситуаціях, демонструючи лідерські якості та навички ефективної командної взаємодії.

РНУ 25. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для **денної** форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Науково-теоретичні засади вивчення дизартрії							
Тема 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення	6	2	2	-	-	-	2
Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	14	4	4	0	0	0	4
Змістовий модуль 2.							
Механізми виникнення особливостей розвитку при дизартрії							
Тема 3. Сучасні погляди на дизартрію	6	2	2	-	-	-	2
Тема 4. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження	6	2	-	2	-	-	2
Тема 5. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	2	4	0	0	6
Змістовий модуль 3.							
Комплексний підхід до діагностики та подолання функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії							
Тема 6. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії	6	2	2	-	-	-	2
Тема 7. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів	6	2	-	2	-	-	2
Тема 8. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії	6	2	-	2	-	-	2
Тема 9. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії	6	2	-	2	-	-	2
Тема 10. Стратегії логопедичного впливу	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	32	10	4	6	0	0	10
Змістовий модуль 4.							
Сучасні погляди на особливості розвитку мовлення при ринолалії							
Тема 11. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату	5	2	2	-	-	-	1

Тема 12. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату	5	2	2	-	-	-	1
Тема 13. Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату	6	2	-	2	-	-	2
Тема 14. Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	24	8	4	4	0	0	6
Семестровий контроль	30						
Усього	120	28	14	14	0	0	26

Тематичний план для **заочної** форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Науково-теоретичні засади вивчення дизартрії							
Тема 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення	7	2	-	-	-	-	5
Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики	7	-	2	-	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом	16	2	2	0	0	0	10
Змістовий модуль 2.							
Механізми виникнення особливостей розвитку при дизартрії							
Тема 3. Сучасні погляди на дизартрію	7	2	-	-	-	-	5
Тема 4. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження	7	-	-	2	-	-	5
Тема 5. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу	5	-	-	-	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом	21	2	0	2	0	0	15
Змістовий модуль 3.							
Комплексний підхід до діагностики та подолання функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії							
Тема 6. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії	7	-	-	2	-	-	5
Тема 7. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів	5	-	-	-	-	-	5

Тема 8. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії	5	-	-	-	-	-	5
Тема 9. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії	5	-	-	-	-	-	5
Тема 10. Стратегії логопедичного впливу	5	-	-	-	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом	29	0	0	2	0	0	25
Змістовий модуль 4.							
Сучасні погляди на особливості розвитку мовлення при ринолалії							
Тема 11. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату	6	2	-	-	-	-	4
Тема 12. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату	6	-	2	-	-	-	4
Тема 13. Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату	6	-	-	2	-	-	4
Тема 14. Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату	4	-	-	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	24	2	2	2	0	0	16
Семестровий контроль	30						
Усього	120	6	4	6	0	0	66

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ

Тема 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення

Акт мовлення – узгоджена робота системи органів (центральна та периферична частини мовленнєвого апарату). Онтогенез мовлення у контексті психомоторного розвитку організму дитини.

Ключові слова: акт мовлення, центральна частина мовленнєвого апарату, периферична частина мовленнєвого апарату, психомоторний розвиток.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [18, 30]

Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики

Взаємозв'язок загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного розвитку та за наявності його особливостей (моделі ДЦП, диспраксії): уявлення про специфіку опорно-рухового апарату та мовлення. Роль пластичності та компенсації у розвитку організму дитини (моделі ДЦП, диспраксії). Нейродинаміка та умови створення позитивних нейродинамічних змін (моделі ДЦП, диспраксії) як основи компенсації.

Ключові слова: мовленнєва моторика, загальна моторика, дитячий церебральний параліч, опорно-руховий апарат, нейродинаміка.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 18, 19, 30]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Тема 3. Сучасні погляди на дизартрію

Поняття про дизартрію, анартрію. Короткі відомості з проблеми вивчення дизартрії в теорії та практиці логопедії. Характеристика ступенів прояву та різновидів неврологічної патології як основи виникнення дизартрії. Основні особливості розвитку при дизартрії (структура порушення). Класифікації дизартрії.

Ключові слова: дизартрія, анартрія, неврологічна патологія, структура порушення, парез, параліч, нейрофізіологічні механізми.

Рекомендована основна література [3, 5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 13, 18, 30]

Тема 4. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження

Характеристика форм дизартрії (бульбарна, псевдобульбарна, екстрапірамідна, коркова, мозочкова тощо): нейрофізіологічні механізми, специфіка моторики, особливості мовлення.

Ключові слова: бульбарна дизартрія, псевдобульбарна дизартрія, екстрапірамідна дизартрія, коркова дизартрія, мозочкова дизартрія.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 13, 18, 30]

Тема 5. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу

Характеристика форм дизартрії (спастико-паретична, спастико-ригідна, гіперкінетична, атактична тощо): нейрофізіологічні механізми, специфіка моторики, особливості мовлення.

Ключові слова: спастико-паретична дизартрія, спастико-ригідна дизартрія, гіперкінетична дизартрія, атактична дизартрія.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 13, 18, 30]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Тема 6. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії

Загальний алгоритм обстеження: періоди домовленнєвого та мовленнєвого розвитку.

Ключові слова: домовленнєвий розвиток, ранній мовленнєвий розвиток, періоди мовленнєвого розвитку.

Рекомендована основна література [5, 6]

Рекомендована додаткова література [7, 10, 13, 18, 30]

Тема 7. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів

Діагностика стану сформованості передумов мовленнєвого розвитку. Діагностика стану сформованості мовлення: вивчення анамнестичних даних; обстеження артикуляційного апарату, м'язової мускулатури, звуковимови та лексико-граматичного ладу мовлення, просодичних компонентів мовлення, фонематичних процесів, читання та письма; виявлення легких дизартричних розладів; особливості кваліфікації складних поєднаних порушень. Діагностика стану сформованості моторики: динамічного праксису; просторового, конструктивного праксису; праксису пози руки; вивчення психомоторного профілю та відчуття ритму. Технологія визначення функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії.

Ключові слова: анамнез, м'язова мускулатура, просодика, динамічний праксис, психомоторний профіль, функціонально-мовленнєві труднощі

*Рекомендована основна література [1, 5, 6]
Рекомендована додаткова література [12, 21, 22, 23, 27, 35]*

Тема 8. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії

Принципи, задачі і методи надання допомоги при дизартрії. Єдність лікувальних, психологічних та педагогічних (логопедичних, загальнодидактичних) заходів у подоланні функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії.

Ключові слова: логопедичні заходи, загальнодидактичні заходи, медичні заходи, психолого-педагогічні заходи.

*Рекомендована основна література [4, 5, 6]
Рекомендована додаткова література [11, 12, 14, 19, 32, 33, 38]*

Тема 9. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії

Нормалізація м'язового тону. Формування моторики артикуляційного апарату та пальців рук, дихальної функції та голосу. Формування просодичної сторони мовлення. Формування фонетичної, лексико-граматичної сторони мовлення. Формування сенсорних та психічних функцій. Структура і зміст логопедичних занять з подолання дизартрії. Зміст, методи і прийоми логопедичної роботи з усунення легких дизартричних проявів.

Ключові слова: м'язовий тонус, дихальна функція, логопедична робота, просодична сторона мовлення.

*Рекомендована основна література [4, 5, 6]
Рекомендована додаткова література [11, 12, 14, 19, 32, 33, 38]*

Тема 10. Стратегії логопедичного впливу

Подолання гіперсалівації, гальмування гіперкінезів, нормалізація тону м'язів засобами масажу, розвиток дихання, артикуляційної моторики, рухів кисті руки, ритмізація загальної та дрібної моторики, міогімнастика. Сучасні логопедичні технології подолання дизартрії (анартрії). Організація та забезпечення невербальних засобів комунікації. Сенсорне виховання в умовах дизартрії. Методика каліграфотерапії.

Ключові слова: гіперсалівація, гальмування, гіперкінези, м'язовий тонус, міогімнастика, анартрія, каліграфотерапія.

*Рекомендована основна література [4, 5, 6]
Рекомендована додаткова література [11, 12, 14, 19, 32, 33, 38]*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

**СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ
ПРИ РИНОЛАЛІЇ**

Тема 11. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату

Мовленнєвий апарат (центральний та периферійний відділи) та його функціонування при вроджених аномаліях будови артикуляційного апарату. Сучасні погляди на стан проблеми «особливості будови артикуляційного апарату»: ринолалія, вроджені незрощення губи та/або піднебіння, орофасціальні щилини, ринофонія. Етіологічні чинники (причини) виникнення мовленнєвих труднощів. Основна симптоматика мовленнєвих розладів. Профілактичні заходи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.

Ключові слова: мовленнєвий апарат, артикуляційний апарат, особливості будови артикуляційного апарату, ринолалія, вроджені незрощення губи та/або піднебіння, орофасціальні щилини, ринофонія, етіологія, профілактичні заходи.

*Рекомендована основна література: [2, 5, 6]
Рекомендована додаткова література: [15, 20, 31, 34]*

Тема 12. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату

Сучасні погляди на основні форми та види ринолалії. Різновиди порушення з логопедичної та медичної точок зору. Критерії щодо класифікації ринолалії. Класична класифікація ринолалії. Медична класифікація вроджених незрощень губи та піднебіння. Загальний розвиток дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату: мовленнєва, психологічна, сенсорна сфера; проблеми з харчуванням; стоматологічні труднощі, тощо. Роль фізіотерапевта, лікаря-стоматолога, орального хірурга та ортодонта для подальшого успішного розвитку дитини. Особливості та значення хірургічного втручання при вроджених особливостях артикуляційного апарату. Суть хейлоринопластики, міопластики, ураностафілопластики, палатопластики та ін.

Ключові слова: класифікація ринолалії, основні форми та види, розвиток дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату, харчування, стоматологічні труднощі, хірургічне втручання, хейлоринопластика, міопластика, ураностафілопластика, палатопластика.

Рекомендована основна література: [2, 5, 6]

Рекомендована додаткова література: [17, 29, 34.]

Тема 13. Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату

Система комплексного обстеження. Основні етапи та частини обстеження: анкетні дані, відомості про сім'ю дитини та умови її виховання, анамнестичні дані, вивчення заключень лікарів-спеціалістів (педіатра, отоларинголога, стоматолога, ортодонта та ін.), проведення комплексного логопедичного обстеження. Схема проведення логопедичного обстеження: загальна характеристика мовлення; будова і функції артикуляційного апарату; стан дихальної функції; стан просодичної, фонетичної, фонематичної, фонаційної, лексико-граматичної складових мовлення. Обстеження дитини з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату іншими фахівцями (отоларинголог, ортодонт, пластичний хірург, лікар-стоматолог, оральний хірург, аудіолог, психолог, генетик та ін.) та значення отриманих даних. Об'єктивні методи дослідження: рентгенографія щелепи; фарингоскопія; назофарингоскопія; рентгенотомографія; спірометрія; ортопантомограма; КТ щелепи; скелета обличчя.

Ключові слова: комплексне обстеження, логопедичне обстеження, обстеження мовленнєвих складових, обстеження лікарів-спеціалістів, об'єктивні методи дослідження.

Рекомендована основна література: [2, 5, 6]

Рекомендована додаткова література: [15, 34, 37]

Тема 14. Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату

Актуальні методики, технології та засоби логопедичного впливу на осіб з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату. Зміст методик логопедичної роботи щодо подолання мовленнєвого порушення в доопераційний та післяопераційних періоди. Основні напрямки корекційно-розвивального впливу на дитини. Особливості процесу харчування дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату: логопедичний погляд на проблему. Огляд сучасних засобів харчування та їх призначення.

Ключові слова: логопедичний вплив, логопедична робота, доопераційний період, післяопераційний період, сучасні засоби харчування.

Рекомендована основна література: [2, 5, 6]

Рекомендована додаткова література: [8, 15, 16, 24, 25, 28, 34]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для **денної** форми навчання

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	5	5	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	0	0	2	2	3	3	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	0	0	2	20	3	30	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	5	25	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			59		76		110		93
Максимальна кількість балів: 338									
Розрахунок коефіцієнта: $338:60=5,6$									

для **заочної** форми навчання

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	0	0	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	0	0	0	0	1	1
Відвідування практичних занять	1	0	0	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	0	0	0	0	1	10
Робота на практичному занятті	10	0	0	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	5	25	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			47		52		61		68
Максимальна кількість балів: 228									
Розрахунок коефіцієнта: $228:60=3,8$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Усі завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання виконуються в ЕНК навчальної дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)» на платформі <https://elearning.kubg.edu.ua/> (<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26294> для денної форми навчання; <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26234> для заочної форми навчання) та додаються до зазначених форм (семінарське, практичне заняття чи самостійна робота) роботи відповідного модуля навчальної дисципліни.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ

Тема 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення (2 год.)

Завдання: скласти ментальну карту «Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення».

Форма подання: результати подаються у вигляді ментальної карти.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилення на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилення на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики (2 год.)

Завдання: написати тези з теми «Провідні технології надання допомоги при ДЦП» (на вибір: «Кондуктивна педагогіка», «Бобат-терапія», «Войта-терапія», «Метод СІНР В. Козьякіна», «Метод нейродинамічної корекції рухів А. Смолянінова»). Обсяг: 2 стор. А4 друкованого тексту.

Форма подання: результати подаються у вигляді тез.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.

	стосуються певного аспекта.	певного аспекта.		
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Тема 3. Сучасні погляди на дизартрію (2 год.)

Завдання: написати тези з теми «Дизартрія: історичний екскурс і сучасний стан розгляду проблеми» з опорою на статті: Голуб А. «Історичний аспект проблеми дизартрії», Конопляста С., Синиця А. «Дизартрія у систематиці мовленнєвих порушень (сучасний погляд)». Обсяг: 4 стор. А4 друкованого тексту.

Форма подання: результати подаються у вигляді тез.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

Тема 4. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження (2 год.)

Завдання: скласти таблицю-схему відображення структури особливостей розвитку відповідно до кожної з клінічних форм дизартрії.

Форма подання: результати подаються у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилення на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилення на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 5. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу (2 год.)

Завдання: скласти таблицю-схему відображення структури особливостей розвитку, відповідно до кожної з форм дизартрії при ДЦП.

Форма подання: результати подаються у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилення на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилення на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилення на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд	Точне	Точне подання	Дані не

	та точно представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Тема 6. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії (2 год.)

Завдання: скласти таблицю-схему обстеження у періоди домовленнєвого та раннього мовленнєвого розвитку.

Форма подання: результати подаються у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 7. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів (2 год.)

Завдання: скласти карту логопедичного обстеження дитини з дизартрією.

Форма подання: результати подаються у вигляді карти обстеження.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.

	ранжуючи.			
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

Тема 8. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії (2 год.)

Завдання: написати тези на тему: «Сутність надання медичної допомоги при дизартрії», «Сутність надання психологічної допомоги при дизартрії», «Сутність надання педагогічної допомоги при дизартрії» (тема на вибір студента).

Обсяг: 6 тис. друкованих знаків.

Форма подання: результати подаються у вигляді тез.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Ниже стандартів (0)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта.	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.

Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
Граматика та орфографія	Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.	Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі, які відволікають читача від змісту.
Всього	5 балів			

Тема 9. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії (2 год.)

Завдання: скласти ментальну карту за працею В. Галущенко «Впровадження кінезіотерапевтичних вправ у реабілітаційно-комплексній роботі з дітьми»

Форма подання: результати подаються у вигляді ментальної карти.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 10. Стратегії логопедичного впливу (2 год.)

Завдання: скласти ментальну карту праці В. Галущенко «Аспекти активізації корекційної роботи з розвитку психомовленневої та моторної сфери у дітей з дизартричними розладами».

Форма подання: результати подаються у вигляді ментальної карти.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не

	Уся інформація має посилання на джерело.	розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	посилання на джерело.	містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Всього	5 балів			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ

Тема 11. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату (1 год.)

Завдання: Створіть термінологічний словник понять (до 10 слів), які використовуються для трактування вроджених особливостей будови артикуляційного апарату в закордонних джерелах. При оформленні словника дотримуйтеся таких пунктів:

- 1) назва терміну в перекладі на українську мову та мовою оригіналу;
- 2) трактування обраного поняття;
- 3) автор, науковець, вчений, хто запропонував дане поняття;
- 4) посилання на джерело з дотриманням бібліографічних вимог оформлення

посилань на літературу (відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Режим доступу: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf)

Форма подання: результати подаються у вигляді термінологічного словника.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Ниже стандартів (0 балів)
Лексичний матеріали	Всі матеріали термінологічного словника підбрано правильно. Запропонована достатня кількість лексичного матеріалу.	Більшість матеріалів термінологічного словника підбрано правильно. Запропонована достатня кількість лексичного матеріалу.	Більшість представлених матеріалів підбрано правильно. Запропонований лексичний матеріал не ретельно підібраний.	Матеріали до термінологічного словника підбрано невірно та представлені із значною кількістю помилок.
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та викладена доступно для її розуміння. Матеріали мають посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою та викладена у достатній мірі полегшує її розуміння. Матеріали мають посилання на джерело.	Більшість інформації стосується теми. Частина матеріалів має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО більшість термінів не містять посилання на джерело.
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко	Усі структурні елементи чітко	Більшість структурних	Структурні елементи не описані АБО

	описані з усіма відповідними деталями.	описані з відповідними деталями.	елементів чітко описані з відповідними деталями.	більшість не має достатньої деталізації.
Лексика та грамотність	Використовує лексику відповідно до теми. Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Використовує відповідну лексику, однак присутні поодинокі помилки в підборі лексичного матеріалу Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Не завжди використовує відповідну лексику, присутні помилки в підборі лексичного матеріалу. Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Використовує некоректну лексику. Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Дотримання дедлайнів	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або затримана до 12 год. від визначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 12-24 години від визначеного терміну.	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин або нездана взагалі.
Всього	5 балів			

Тема 12. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату (1 год.)

Завдання: Ознайомтеся зі змістом закордонних наукових джерел щодо основних підходів до вивчення питання вроджених особливостей будови артикуляційного апарату. Визначте основні актуальні напрями (виокреміть не більше 4-х точок зору) у трактуванні видів та форм труднощів. Отримані дані внесіть в таблицю «Вроджені особливості будови артикуляційного апарату»:

№ п/п	Види/форми труднощів	Автори, які досліджували окреслені труднощі	Тезисний зміст запропонованого підходу	Перелік використаних джерел
1				
2				
3				
....				

Форма подання: результати подаються у вигляді заповненої таблиці.

Примітка: При аналізі наукових джерел рекомендовано використовувати наукові праці за останні 5 років!

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Нижче стандартів (0 балів)
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Матеріали мають посилання на наукові джерела.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Матеріали мають посилання на наукові джерела.	Уся інформація стосується теми. Більшість матеріалів мають посилання на наукові джерела.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не мають посилання на наукові джерела.
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
Узагальненн	Коротко та лаконічно	Використовує кілька	Точно резюмує	Має значні труднощі

я матеріалів	робить узагальнення, які відповідають суті завдання.	речень, щоб точно описати, про що йдеться у статтях.	більшу частину статей, але має певне непорозуміння щодо здійснення узагальнень щодо теми завдання.	щодо узагальнення даних у обраних статтях.
Граматика та орфографія	Не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Дотримання дедлайнів	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або затримана до 12 год. від визначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 12-24 години від визначеного терміну.	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин або нездана взагалі.
Всього	5 балів			

Тема 13. Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату (2 год.)

Завдання: Розробити розгорнуту картку логопедичного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.

Форма подання: результати подаються у вигляді розробленої логопедичної картки.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Нижче стандартів (0 балів)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні складові обстеження.	Студент/ка називає основні складові обстеження.	Студент/ка називає деякі основні складові обстеження.	Студент/ка не може точно визначити складові обстеження.
Діагностичний інструментарій	Раціонально підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Правильно підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Підбирає діагностичний інструментарій, однак не враховує вікові особливості та всі особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Не демонструє вміння підбирати діагностичний інструментарій для логопедичного обстеження.
Маркери та показники	Точно зазначає усі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Зазначає усі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Зазначає не всі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Не зазначає показники і маркери діагностики певної складової мовлення.
Граматика та орфографія	Не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Дотримання дедлайнів	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або затримана до 12 год. від визначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 12-24 години від визначеного терміну.	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин або нездана взагалі.
Всього	5 балів			

Тема 14. Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату (2 год.)

Завдання: Розробити рекомендації для батьків щодо використання сучасних засобів для харчування дітей з вродженими аномаліями в будові артикуляційного апарату з урахуванням особливостей логопедичної роботи при даному порушенні.

Форма подання: результати подаються у вигляді розробленого буклету, брошури, постера, флаєра та ін.

Примітка: Сучасний засіб харчування на вибір студента.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Нижче стандартів (0 балів)
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
Оригінальність проєктів	Графічні зображення, що використані на постері/брошурі/ флаєрі/буклеті, відображають винятковий ступінь студентської творчості у їх створенні та/або відтворенні	Деякі графічні зображення, що використані на постері/брошурі/ флаєрі/буклеті, відображають творчі здібності студентів у їх створенні та/або відтворенні.	Графічні зображення було відтворено студентом/кою, але з використанням ідеї інших.	Графічні зображення не відповідають темі.
Структурні елементи, позначення, дизайн	Усі структурні елементи та позначення чітко описані з усіма відповідними деталями. Плакат надзвичайно привабливий з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Усі структурні елементи та позначення чітко описані з відповідними деталями. Плакат привабливий з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Більшість структурних елементів та позначень чітко описані з відповідними деталями. Плакат є досить привабливим, хоча може бути дещо неохайним.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації. Плакат дуже погано оформлений.
Лексика та грамотність	Використовує лексику відповідно до теми та віку дітей. Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Використовує відповідну лексику, однак присутні поодинокі помилки в підборі лексичного матеріалу для завдань. Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Не завжди використовує відповідну лексику, присутні помилки в підборі лексичного матеріалу для завдань. Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Використовує некоректну лексику. Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
Дотримання дедлайнів	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана вчасно або затримана до 12 год. від визначеного терміну.	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 12-24 години від визначеного терміну.	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань. Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин або нездана взагалі.
Всього	5 балів			

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульна контрольна робота проходить у вигляді тестування та складається з 25 випадкових питань (кожна модульна робота) з пройдених тем змістових модулів.

Тестування включає такі **види завдань**:

- багатоваріантне питання;
- правильно/неправильно;
- відповідність;
- коротка відповідь;
- числова відповідь.

Критерії оцінювання. Проведення модульної роботи має на меті проведення поточного контролю теоретичної і практичної підготовки здобувача освітнього рівня з програмного матеріалу навчальної дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)». Максимальна кількість балів, яку студент/ка може отримати за виконання модульної контрольної роботи, становить 25 балів. Правильна відповідь на одне запитання – 1 бал (виставляється автоматично програмою у електронному курсі).

23-25 балів (вищий стандарт) – виставляється при наявності правильних відповідей на майже всі питання з різним рівнем складності. Здобувач освітнього рівня демонструє ґрунтовне знання матеріалу з дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)», його розуміння та застосування під час вирішення практичних завдань; чітко відповідає на запитання, не допускає помилок у розумінні та використанні фахової термінології.

17-22 бали (відповідає стандартам) – виставляється при достатньому рівні обізнаності здобувача освітнього рівня у відповідях на запитання. Студент/ка загалом демонструє ґрунтовні знання основного матеріалу з дисципліни, однак припускається незначної кількості помилок у відповідях як теоретичного характеру, так і під час демонстрації розуміння практичного застосування отриманих знань; правильно відповідає на більшість тестових запитань.

11-16 балів (наближення до стандартів) – виставляється при неповному володінні здобувачем освітнього рівня навчальним матеріалом з дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)». Студент/ка демонструє фрагментарність та поверховість у отриманих знаннях, недостатню орієнтацію у основній термінології з навчального предмету; надає правильні відповіді на половину та менше запропонованих тестових запитань.

1-10 балів (нижче стандартів) – виставляється у разі недостатнього володіння навчальним матеріалом з дисципліни «Логопедія (ринолалія, дизартрія)». Студент/ка допускає значні помилки у відповідях на питання; неправильно орієнтується в основній термінології та змісті навчального предмету; надає правильні відповіді на половину та менше запропонованих завдань.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Письмовий екзамен складається із тесту, який включає 21 випадкове питання, до яких належать: 20 питань-тестів та 1 питання-есе (практичний кейс).

Правильна відповідь оцінюється в залежності від рівня складності питання, а саме:

10 питань рівня А – прості питання (питання, де необхідно знайти відповідність між поняттями або обрати правильну відповідь), за кожен правильну відповідь студент отримує 1 бал;

10 питань рівня Б – питання середнього рівня складності (множинний вибір, встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень, встановлення послідовності), за кожен правильну відповідь студент отримує 2 бали.

1 питання рівня В – написання есе (складні, пошукові питання практико-орієнтованого спрямування), за творчо і науково виважене обґрунтування власної позиції у процесі розкриття практичного кейсу, обґрунтованість власної позиції у процесі формулювання логопедичного висновку; методичну та технологічну грамотність у підборі

завдань; обґрунтованість та аргументованість методичного вибору; логічне структурування матеріалу, демонстрацію розуміння практичного застосування отриманих знань для вирішення практичних завдань, студент отримує 10 балів.

Оцінка за тест може складати від 0 (min) балів до 40 (max) балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Охарактеризуйте акт мовлення з точки зору узгодженої роботи системи органів (центральної та периферичної частин мовленнєвого апарату).

2. Розкрийте сутність онтогенезу мовлення у контексті психомоторного розвитку організму дитини.

3 Розкрийте сутність поняття нейродинаміка. Доведіть, що нейродинаміка є основою розвитку загальної та мовленнєвої моторики.

4. Продемонструйте взаємозв'язок загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного розвитку та в умовах наявності його особливостей (моделі ДЦП, диспраксії).

5. Визначте роль пластичності та компенсації у розвитку організму дитини (моделі ДЦП, диспраксії). Доведіть, що створення позитивних нейродинамічних змін може виступати у якості основи компенсації.

6. Дайте визначення поняття дизартрія (анартрія). Розкрийте причини виникнення, механізм та симптоматику зазначеної специфіки розвитку мовлення.

7. Охарактеризуйте ступені прояву та різновиди неврологічної патології як основи виникнення дизартрії.

8. Складіть модель загальної структури особливостей розвитку при дизартрії.

9. Охарактеризуйте сучасні класифікації дизартрії, визначте принципи, на основі яких ґрунтується кожна з них. Назвіть форми дизартрій, які входять до складу кожної з класифікацій.

10. Розкрийте сутність кваліфікації дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження. Назвіть форми дизартрій, що виділяють у контексті названої класифікації, зазначаючи нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку.

11. Розкрийте сутність кваліфікації дизартрії на основі синдромологічного підходу. Назвіть форми дизартрій, що виділяють у контексті названої класифікації, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

12. Охарактеризуйте бульбарну форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм порушення, моторну специфіку, особливості мовлення.

13. Охарактеризуйте псевдобульбарну форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку, моторну специфіку, особливості мовлення.

14. Охарактеризуйте екстрапірамідну форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку, специфіку моторних розладів, особливості мовлення.

15. Охарактеризуйте коркову форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку, моторну специфіку, особливості мовлення.

16. Охарактеризуйте мозочкову форму дизартрії: визначте нейрофізіологічний механізм виникнення особливостей розвитку, моторну специфіку, особливості мовлення.

17. Охарактеризуйте спастико-паретичну форму дизартрії, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

18. Охарактеризуйте спастико-ригідну форму дизартрії, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

19. Охарактеризуйте гіперкінетичну форму дизартрії, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

20. Охарактеризуйте атактичну форму дизартрії, співвідносячи порушення мовленнєвої та загальної моторики.

21. Назвіть найбільш важливі моменти дитячого онтогенезу мовлення. Обґрунтуйте їхню важливість з точки зору зв'язку загальної та мовленнєвої моторики.

22. Назвіть основні м'язи, що беруть участь у процесі реалізації мовлення. Обґрунтуйте послідовність включення м'язів до загального алгоритму функціонування при виконанні будь-якої мовленнєвої дії.

23. Поясніть причину взаємозв'язку мовленнєвої моторики та моторики пальців рук. Наведіть приклади такого взаємозв'язку.

24. Дайте визначення ДЦП. Опишіть механізм виникнення особливостей розвитку при ДЦП та назвіть особливості мовленнєвого розвитку.

25. Назвіть типи уражень опорно-рухового апарату при ДЦП. Охарактеризуйте специфіку особливостей розвитку при кожному з них, підкріплюючи відповідь відповідним схематичним малюнком.

26. Заповніть таблицю відповідними типами неврологічних проявів, на тлі яких виникає дизартрія:

Легкий ступінь	Середній ступінь	Тяжкий ступінь
----------------	------------------	----------------

27. Назвіть форми психогенно-обумовлених відхилень у розвитку особистості у дітей та підлітків із ДЦП. Охарактеризуйте кожен з них.

28. Здійсніть короткий огляд проблеми вивчення дизартрії в теорії та практиці логопедії.

29. Розкрийте загальний алгоритм обстеження (періоди домовленнєвого та мовленнєвого розвитку) при дизартрії.

30. Визначте зміст та послідовність вивчення анамнестичних даних під час діагностики дизартричних особливостей розвитку.

31. Визначте зміст та послідовність обстеження артикуляційного апарату, мімичної мускулатури.

32. Визначте зміст та послідовність обстеження звуковимови, лексико-граматичного ладу мовлення із зазначенням їх особливостей розвитку при дизартрії.

33. Розкрийте алгоритм діагностики просодичних компонентів мовлення із зазначенням їх особливостей розвитку при дизартрії.

34. Розкрийте алгоритм діагностики фонематичних процесів із зазначенням їх особливостей розвитку при дизартрії.

35. Визначте алгоритм кваліфікації порушень письма та читання. Наведіть приклади завдань, метою яких є визначення конкретних порушень.

36. Охарактеризуйте специфіку виявлення легких дизартричних розладів. Наведіть приклади найбільш показових діагностичних завдань.

37. Визначте сутність діагностики стану сформованості моторики та назвіть компоненти, що складають її зміст. Наведіть приклади діагностичних завдань.

38. Визначте сутність діагностики стану сформованості динамічного праксису. Наведіть приклади діагностичних завдань.

39. Визначте сутність діагностики стану сформованості просторового, конструктивного праксису. Наведіть приклади діагностичних завдань.

40. Визначте сутність діагностики стану сформованості праксису пози руки. Наведіть приклади діагностичних завдань.

41. Визначте сутність вивчення психомоторного профілю та відчуття ритму. Наведіть приклади діагностичних завдань.

42. Визначте сутність вивчення специфіки розвитку пізнавальних процесів у осіб із дизартрією. Назвіть конкретні методики діагностики.

43. Визначте сутність виявлення специфіки розвитку емоційно-вольової сфери в осіб із дизартрією. Назвіть конкретні методики діагностики.

44. Визначте сутність вивчення специфіки формування особистості осіб із дизартрією. Назвіть конкретні методики діагностики.

45. Визначте сутність вивчення специфіки формування особистості осіб із дизартрією. Назвіть конкретні методики діагностики.
46. Визначте сутність прийомів ранньої діагностики дизартрії. Назвіть показові відомості, які необхідно отримати зі слів рідних дитини під час збору анамнезу.
47. Визначте послідовність організації діагностики рухливості губ. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки їхнього функціонування. Наведіть приклади особливостей розвитку.
48. Визначте послідовність організації діагностики рухливості нижньої щелепи. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки її функціонування. Наведіть приклади особливостей розвитку.
49. Визначте послідовність організації діагностики рухової функції язика. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки його функціонування. Наведіть приклади особливостей розвитку.
50. Розкрийте сутність функціональних проб на виявлення дизартрії. Опишіть технологію їхньої подачі та особливості тлумачення результатів їхнього виконання.
51. Визначте послідовність організації діагностики рухової функції м'язів щік. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки розвитку. Наведіть приклади особливостей розвитку.
52. Розкрийте сутність нейропсихологічної методики діагностики рухів та праксису. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки прояву особливостей. Наведіть приклади.
53. Розкрийте сутність організації діагностики символічного праксису. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки розвитку. Наведіть приклади.
54. Розкрийте сутність проб Хеда. Опишіть технологію їхньої подачі та особливості тлумачення результатів їхнього виконання.
55. Розкрийте сутність методик обстеження фонематичних процесів. Назвіть конкретні вправи, що дають змогу отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки розвитку. Наведіть приклади.
56. Розкрийте сутність вивчення ритмічного почуття. Назвіть сучасні методики, розкрийте їх сутність, наведіть приклади конкретних завдань.
57. Розкрийте сутність вивчення реципроктної координації. Назвіть сучасну методику, розкрийте їх сутність, наведіть приклад.
58. Назвіть технології нормалізації м'язового тону. Наведіть приклади відповідних завдань.
59. Охарактеризуйте технології формування моторики артикуляційного апарату та пальців рук, дихальної функції та голосу. Складіть план заняття з використанням відповідних завдань.
60. Складіть послідовний план-схему формування просодичної сторони мовлення при дизартрії з наведенням конкретних прикладів. Визначте місце завдань з формування просодики у контексті окремого логопедичного заняття.
61. Складіть послідовний план-схему формування фонетичної, лексико-граматичної сторін мовлення при дизартрії з наведенням конкретних прикладів. Визначте специфіку роботи, яка спрямована на моделювання зазначених сторін мовлення.
62. Обґрунтуйте необхідність формування сенсорних та психічних функцій при дизартрії. Складіть модель їхнього формування з наведенням конкретних прикладів.
63. Складіть загальну модель логопедичного заняття, яка відображає його структуру та зміст, що спрямовані на надання допомоги при дизартрії. Обґрунтуйте доречність наведеної послідовності структурних компонентів.
64. Розкрийте зміст, назвіть методи та прийоми логопедичної роботи з усунення легких дизартричних проявів. Наведіть приклади відповідних завдань.

65. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання гіперсалівації. Наведіть приклади відповідних завдань.
66. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на гальмування гіперкінезів. Наведіть приклади відповідних завдань.
67. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на нормалізацію м'язового тону. Наведіть приклади відповідних завдань.
68. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток дихання. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
69. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток артикуляційної моторики. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
70. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток рухів кисті руки. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
71. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток ритмізації загальної та дрібної моторики. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
72. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на розвиток міміки обличчя. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
73. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка базується на невербальних засобах комунікації. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
74. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на сенсорне виховання в умовах дизартрії. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
75. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка передбачає застосування каліграфотерапії в умовах дизартрії. Наведіть приклади відповідних завдань у необхідній послідовності.
76. Розкрийте сутність стратегії психологічного впливу та соціальної адаптації. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
77. Розкрийте сутність сучасних психотехнік роботи з особами, які мають дизартричні особливості розвитку. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
78. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має мозочкову форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
79. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має псевдобульбарну форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
80. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має екстрапірамідну форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
81. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною шкільного віку, яка має псевдобульбарну форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
82. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною шкільного віку, яка має мозочкову форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
83. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною шкільного віку, яка має екстрапірамідну форму дизартрії. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.
84. Охарактеризуйте зміст роботи з розвитку тонкої моторики пальців рук. Наведіть приклади відповідних прийомів у необхідній послідовності.

85. Охарактеризуйте зміст роботи з використанням логопедичного масажу. Наведіть приклади відповідних прийомів масажу в необхідній послідовності.
86. Стан мовленнєвого апарату при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
87. Функціонування мовленнєвого апарату при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
88. Сутність поняття «особливості будови артикуляційного апарату» в сучасній логопедії.
89. Визначення ринолалії, вроджених незрощень губи та/або піднебіння, орофациальної щилини, ринофонії.
90. Причини виникнення вроджених особливостей будови артикуляційного апарату.
91. Основна симптоматика при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
92. Профілактика при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
93. Сучасні підходи щодо основних форм та видів ринолалії.
94. Класифікація ринолалії з логопедичної точки зору.
95. Медична класифікація вроджених незрощень губи та піднебіння.
96. Особливості розвитку дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.
97. Основні труднощі в харчуванні у дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.
98. Характеристика стоматологічних труднощів при ринолалії.
99. Роль фізіотерапевта, лікаря-стоматолога, орального хірурга та ортодонта для подальшого успішного розвитку дитини.
100. Види хірургічного втручання при вроджених особливостях артикуляційного апарату та їх значення.
101. Структура комплексного обстеження дитини з ринолалією.
102. Схема проведення логопедичного обстеження при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
103. Обстеження дитини з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату іншими фахівцями.
104. Зміст методики логопедичної роботи щодо подолання ринолалії в доопераційний період.
105. Зміст методики логопедичної роботи щодо подолання ринолалії в післяопераційний період.
106. Основні напрямки корекційно-розвивального впливу на дитини з ринолалією.
107. Сучасні засоби харчування дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання

		або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., з них 28 год. – лекції, 14 год. – практичні заняття, 14 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 26 год., модульний контроль – 8 год.
(для денної форми навчання)

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
Назва модуля	НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ (59 балів)		МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ (76 балів)		
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення <i>1 бал</i>	Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики <i>1 бал</i>	Сучасні погляди на дизартрію <i>1 бал</i>	Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження <i>1 бал</i>	Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу <i>1 бал</i>
Теми практ. та сем-х занять	Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення <i>1 бал</i>	Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики <i>1 бал</i>	Сучасні погляди на дизартрію <i>1 бал</i>	Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження <i>1 бал</i>	Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу <i>1 бал</i>
Робота на практ. та сем-х заняттях	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>
Самост. робота	<i>1 (5 балів)</i>	<i>2 (5 балів)</i>	<i>3 (5 балів)</i>	<i>4 (5 балів)</i>	<i>5 (5 балів)</i>
Поточ. контроль	модульна контрольна робота 1 (25 балів)		модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Підсумк. Контрол	ЕКЗАМЕН 40 балів		Розрахунок коефіцієнту: 338:60 = 5,6		

Модулі	Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4			
Назва модуля	КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІЇ (110 балів)					СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ (93 бали)			
Лекції	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Теми лекцій	Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії <i>1 бал</i>	Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів <i>1 бал</i>	Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії <i>1 бал</i>	Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії <i>1 бал</i>	Стратегії логопедичного впливу <i>1 бал</i>	Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату <i>1 бал</i>	Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей будови артикуляційного апарату	Особливості комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату <i>1 бал</i>	Система логопедичної роботи при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату <i>1 бал</i>
Теми практич. та сем-х занять	Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії <i>1 бал</i>	Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів <i>1 бал</i>	Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії <i>1 бал</i>	Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії <i>1 бал</i>	Стратегії логопедичного впливу <i>1 бал</i>	Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату <i>(1 бал)</i>	Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей <i>(1 бал)</i>	Особливості комплексного обстеження дітей <i>(1 бал)</i>	Система логопедичної роботи <i>(1 бал)</i>
Робота на практич. та сем-х заняттях	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>
Самост. робота	<i>6 (5 балів)</i>	<i>7 (5 балів)</i>	<i>8 (5 балів)</i>	<i>9 (5 балів)</i>	<i>10 (5 балів)</i>	<i>11 (5 балів)</i>	<i>12 (5 балів)</i>	<i>13 (5 балів)</i>	<i>14 (5 балів)</i>
Поточ. контроль	модульна контрольна робота 3 <i>(25 балів)</i>					модульна контрольна робота 4 <i>(25 балів)</i>			
Підсумк. Контроль	ЕКЗАМЕН 40 балів					Розрахунок коефіцієнту: 338:60 = 5,6			

7.1. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., з них 6 год. – лекції, 6 год. – практичні заняття, 4 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 66 год.,
модульний контроль – 8 год.
(для заочної форми навчання)

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
Назва модуля	НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ <i>(47 балів)</i>		МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ <i>(52 бали)</i>		
Лекції	1		2		
Теми лекцій	Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення <i>1 бал</i>		Сучасні погляди на дизартрію <i>1 бал</i>		
Теми практ. та сем-х занять	Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики <i>1 бал</i>		Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження <i>1 бал</i>		
Робота на практ. та сем-х заняттях	<i>10 балів</i>		<i>10 балів</i>		
Самост. робота	<i>1 (5 балів)</i>	<i>2 (5 балів)</i>	<i>3 (5 балів)</i>	<i>4 (5 балів)</i>	<i>5 (5 балів)</i>
Поточ. контроль	модульна контрольна робота 1 <i>(25 балів)</i>		модульна контрольна робота 2 <i>(25 балів)</i>		
Підсумк. Контроль	ЕКЗАМЕН 40 балів Розрахунок коефіцієнту: $228:60=3,8$				

Разом: 120 год., з них 6 год. – лекції, 6 год. – практичні заняття, 4 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 66 год.,
модульний контроль – 8 год.
(для **заочної** форми навчання)

Модулі	Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4			
Назва модуля	КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІЇ (61 бал)					СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ (68 балів)			
Лекції	-					3			
Теми лекцій	-					Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату 1 бал			
Теми практич. та сем-х занять	Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії 1 бал					Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей (1 бал)		Особливості комплексного обстеження дітей (1 бал)	
Робота на практич. та сем-х заняттях	10 балів					10 балів		10 балів	
Самост. робота	6 (5 балів)	7 (5 балів)	8 (5 балів)	9 (5 балів)	10 (5 балів)	11 (5 балів)	12 (5 балів)	13 (5 балів)	14 (5 балів)
Поточ. контроль	модульна контрольна робота 3 (25 балів)					модульна контрольна робота 4 (25 балів)			
Підсумк. Контроль	ЕКЗАМЕН 40 балів Розрахунок коефіцієнту: 228:60=3,8								

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Данілавичюте Е. А. Технологія визначення ступеня сформованості комунікативної компетентності у дітей з дизартрією. *Тези доповідей учасників Всеукраїнського онлайн марафону до Дня науки*, м. Київ, 16-24 трав. 2022 р. Київ, 2022. С. 26–32. Режим доступу: <https://ispukr.org.ua/?p=9206#.YvEzuahBzDc>
2. Конопляста С. Ю. Ринологія від А до Я: [монографія] Київ, 2015. 312 с.
3. Конопляста С. Ю., Синиця А.О. Дизартрія у систематиці мовленнєвих порушень (сучасний погляд). *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи* : збірник наукових праць. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2019. С.111–116.
4. Кравець В. М. Корекція дизартричних порушень у дітей з ДЦП. *Логопед.* Київ: Основа, 2018. №4. С. 2-5
5. Логопедія: підручник / За ред. проф. М. К. Шеремет. Вид. 5-те, доповн. та переробл. Київ, 2019. 856 с.
6. Хрестоматія з логопедії. Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринологія / за ред. М. К. Шеремет, І. М. Мартиненко. Київ, 2008. 380 с.

Додаткова

7. Алан Е.Г. Емері М'язова дистрофія: факти. 2-е вид. / Пер. з англ. І. Лукашевич. Київ, 2001. 164 с.
8. Бірюкова В. В., Туренко Н. М. Масаж піднебіння в післяопераційний період при ринології. *Харківський природничий форум: I Міжнародна конф. молод. учен.* Харків, 2018. С. 46-47.
9. Бондар Л., Косташенко Л. Діти-дизартрики [Текст]: теорія та практика корекційно-відновлювальної роботи. *Дефектолог* : всеукраїнське видання для фахівців. 2018. № 10. С.19-30.
10. Гаврилова Н. С. Нейропсихологічна структура та механізми порушення фонематичних процесів у дітей із дислалією, ринологією та дизартрією. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.* 2010. С. 120-127.
11. Галущенко В. І. Впровадження кінезіотерапевтичних вправ у реабілітаційно-комплексній роботі з дітьми. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2014. Вип. 27. С. 44-48. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2014_27_11
12. Галущенко В. І. Сучасний підхід до комплексного обстеження та планування корекційно-реабілітаційної роботи з дітьми-дизартриками. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2011. Вип. 18. С. 34-36. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2011_18_10
13. Голуб А. В. Історичний аспект проблеми дизартрії (хронологізація. Перший та другий періоди). *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* : Соціально-педагогічна. 2013. Вип. 22(1). С. 30-40. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_sp_2013_22%281%29_6
14. Кисличенко В. А. Логопедичний супровід сім'ї дитини з дизартричними розладами. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки.* 2015. Вип. 5(2). С. 142-152.
15. Конопляста С. Ю. Психолого-педагогічні основи комплексної корекції мовленнєвого розвитку дітей з ринологією : автореф. дис. . канд. пед. наук: 13.00.03. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К., 2010. 46 с.
16. Косарева Г., Драгун Я. Корекційно-відновлювальна робота з розвитку пасивного та активного словника у дошкільників із ринологією. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти.* Рівне, 2020. С. 92-94.

17. Куцевляк В., Любченко О., Любченко О. Хірургічне лікування дітей з вродженими односторонніми незрощеннями верхньої губи. *Вісник стоматології*, 109 (4), 2021. С. 72–74. <https://doi.org/10.35220/2078-8916-2019-34-4-72-74>
18. Лазарева І. А. Неврологічні основи логопедії: Навчально-методичний посібник для студентів дефектологічних спеціальностей. Луганськ, 2005. 132 с.
19. Мартиненко І. В. Диспраксія в структурі мовленнєвого дизонтогенезу дітей. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2021. Вип. 40. С. 65-69. http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34959/Martynenko_65-70.pdf?sequence=1&isAllowed=y
20. Мартинюк З. С. Ринопалія в перспективі сучасних досліджень : Діти з особливими потребами: від рівних прав – до рівних можливостей: *матеріали VII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології (7-8.10.2021 року, м. Київ)*. Симоненко О. І., м. Київ, 2021. С. 126-128.
21. Пахомова Н. Г. Діагностика мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі : навч.-метод. посіб. Вид.2-ге, доповн. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2009р. 107 с.
22. Пахомова Н. Г. Рання діагностика стертої дизартрії у дітей. *Імідж сучасного педагога*. 2009. №6 – 7. С. 61 – 64.
23. Пахомова Н. Г., Пахомова В. А. Стан сформованості граматичної компетенції у дітей старшого дошкільного віку зі стертою дизартрією. *Постметодика* 2015. №2 (121). С. 41– 49.
24. Петрук Л., Будько К. Комплексний підхід до подолання ринопалії. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*. Рівне, 2020. С. 193-194.
25. Петрук Л., Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринопалією в післяопераційний період. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*. Рівне, 2020. С. 197-199.
26. Ревть А., Голембійовська Л. Організація логопедичної допомоги в умовах сім'ї, яка виховує дитину з ринопалією. *Людинознавчі студії*. Випуск 29. 2014. С. 161-168.
27. Рібцун Ю. В. До питання диференційної діагностики дислалії та мінімальних проявів дизартрії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова* : зб. наук. пр. № 21. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. С. 226–230.
28. Самойлова І., Мартянова Т., Немченко Я. Шляхи корекційної роботи з відкритою ринопалією у дітей. *Perspectives of world science and education*. Osaka, Japan: CPN Publishing Group. 2020. P. 744-749.
29. Старікова Г. В. Причини зменшення словникового запасу у дітей дошкільного віку з ринопалією. *П'ята міжнародна конференція молодих учених: Харківський природничий форум (19-20 травня 2022 р., м. Харків): збірник тез*. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. С. 147-148
30. Шеремет М. К., Боряк О. В. Неврологічні основи логопедії. Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. 252 с.
31. Askarian, S., Gholami, M., Khalili-Tanha, G., Tehrani, N. C., Joudi, M., Khazaei, M. & Joodi, M. The genetic factors contributing to the risk of cleft lip-cleft palate and their clinical utility. *Oral and Maxillofacial Surgery*, 2020, P. 1-10.
32. Bloch S., Barnes S. Dysarthria and other-initiated repair in everyday conversation. *Clin Linguist Phon*. 2020. Nov. 1; 34(10-11):977-997. doi: 10.1080/02699206.2019.1705915. PMID: 31899971.
33. Erika S Levy, Younghwa M Chang, KyungHae Hwang, Megan J McAuliffe. Perceptual and acoustic effects of dual-focus speech treatment in children with dysarthria. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research. American Speech-Language-Hearing Association*, 2021. №3(3). P.1-16. https://doi.org/10.1044/2020_JSLHR-20-00301

34. Howard, Sara, and Anette Lohmander, eds. Cleft palate speech: assessment and intervention. John Wiley and Sons, 2011. 373 p. DOI:10.1002/9781118785065
35. Rowe H.P., Gutz S.E., Maffei M.F., Tomanek K. and Green J.R. Characterizing Dysarthria Diversity for Automatic Speech Recognition: A Tutorial From the Clinical Perspective. *Front. Comput. Sci.* 4:770210. doi: 10.3389/fcomp.2022.770210
36. Shkoukani M. A., Chen, M. & Vong, A. Cleft lip – a comprehensive review. *Frontiers in pediatrics*, 2013, 1, 53. <https://doi.org/10.3389/fped.2013.00053>
37. Southby L., Harding S., Phillips V., Wren Y., Joinson C. Speech input processing in children born with cleft palate: A systematic literature review with narrative synthesis. *Int J Lang Commun Disord.* 2021 Jul;56(4):668-693. doi: 10.1111/1460-6984.12633.
38. Stephanie A. Borrie, Kaitlin L., Lansford A. Perceptual Learning Approach for Dysarthria Remediation: An Updated Review. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research. American Speech-Language-Hearing Association*, 2021. №64 (8). P. 3060-3073. https://doi.org/10.1044/2021_JSLHR-21-00012

9. Додаткові ресурси (за наявності)

1. ЕНК «Логопедія (ринолалія, дизартрія)» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://elearning.kubg.edu.ua/> (<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26294> для денної форми навчання; <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26234> для заочної форми навчання);
2. Освіта дітей з особливими освітніми потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/dityam-z-osoblivimi-potrebami>

10. Ресурси для неформальної та інформальної освіти:

1. Дистанційний експрес-курс «ЛОГОПЕДІЯ». Автор курсу: З. Ленів, кандидат педагогічних наук, доцент, логопед, Директор Міжнародного інституту інклюзії (60 годин, 2 кредити ЄКТС). Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/1846569178906451/posts/3007575809472443>
2. Курс підвищення кваліфікації «Методичні прийоми логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку: практичні кроки». Автор курсу: Н. Ярмола, завідувачка відділу інклюзивного навчання Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України, кандидатка педагогічних наук, старша наукова співробітниця (30 годин, 1 кредит ЄКТС). Режим доступу: <https://vseosvita.ua/course/metodychni-priyomy-lohopedychnoi-roboty-z-ditmy-doshkilnoho-vidiku-praktychni-kroky-65.html>

ДОДАТКИ

ПРОГРАМА ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Для денної форми навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ

Семінарське заняття 1. Анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовлення (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо науково-теоретичних засад вивчення дизартрії;
- 2) розбитися на пари та обрати одне із запропонованих дискусійних питань щодо вивчення дизартрії, підготувати презентацію;
- 3) розкрити обране дискусійне питання та презентувати на семінарському занятті.

Дискусійні питання:

- Узгоджена робота системи органів мовлення (центральна та периферична частини мовленнєвого апарату).
- Основні відомості про побудову та фізіологію нервової системи людини.
- Онтогенез мовлення у контексті психомоторного розвитку організму дитини.

Форма подання результату: у вигляді презентації обраного питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<i>Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів</i>				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочну активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час	Всі тестові завдання виконані невірно.

	надано правильно.		виконання тестових завдань.	
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Семінарське заняття 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо взаємозв'язку загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного розвитку та за наявності його особливостей;
- 2) розбитися на пари та обрати одне із запропонованих дискусійних питань щодо вивчення дизартрії, підготувати презентацію;
- 3) розкрити обране дискусійне питання та презентувати на семінарському занятті.

Дискусійні питання:

- Роль пластичності та компенсації у розвитку організму дитини (моделі ДЦП, диспраксії).
- Психофізіологічні механізми звуковимови.
- Психофізіологічні механізми просодичної сторони мовлення.
- Нейродинаміка та умови створення позитивних нейродинамічних змін (модель ДЦП) як основи компенсації.

Форма подання результату: у вигляді презентації обраного питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.

	занятті.			
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Семінарське заняття 3. Сучасні погляди на дизартрію (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо сучасних поглядів на дизартрію;
- 2) обрати одне з питань для панельної дискусії та підготуватися до дискусії з одногрупниками.

Питання для панельної дискусії:

1. Коли розпочались перші дослідження дизартричних особливостей розвитку мовлення?
2. Які форми дизартрії виділив Гутцман і коли?
3. Дайте визначення термінам «дизартрія», «анартрія».
4. Назвіть чотири основні підходи у вивченні дизартрії.
5. Розкрийте сутність клінічного (неврологічного) підходу у вивченні дизартрії.
6. Поясніть психолого-педагогічний підхід у вивченні дизартрії.
7. Розкрийте нейропсихологічний підхід у вивченні дизартрії.
8. Поясніть лінгвістичний підхід у вивченні дизартрії.
9. Охарактеризуйте ступені прояву та різновиди неврологічної патології як основи виникнення дизартрії.
10. Розкрийте структуру особливостей розвитку при дизартрії.

Форма подання результату: у вигляді розгорнутої відповіді на обране питання для панельної дискусії.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерій оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить	Студент/ка використовує кілька	Студент/ка точно резюмує більшу	Студент/ка має значні труднощі

	узагальнення.	речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	частину інформації.	щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 1. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно:

- 1) навчитися чітко визначати нейрофізіологічний механізм будь-якої з форм дизартрії;
- 2) бути готовими виявляти специфіку моторики і особливості мовлення відповідно до певної форми дизартрії.
- 3) Заповнити таблицю для подальшого обговорення на практичному занятті:

Ступені прояву дизартрії

Діагностичний показник	Ступінь прояву особливостей		
	Легкий (носить «стертий», «м'який» характер)	Середній	Тяжкий
Голосоутворення			
Міміка			
Дихання			
Рефлекторні рухи язика			
Форма та положення язика			
Утримання артикуляційної пози			
Довільні рухи язика			
М'яке піднебіння			
Довільні рухи губ: трубочка, вібрація, посмішка			
Гіперкінези			
Оральні сінкінезії			
Звуковимова			

Форма подання результату: у вигляді заповненої таблиці.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочу активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 2. Класифікація дизартрії на основі синдромологічного підходу (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно:

- 1) навчитися чітко визначити тип особливостей розвитку загальної моторики, провідний синдром у контексті певної форми ДЦП;
- 2) бути готовими виявляти специфіку мовленнєвого розвитку відповідно до форми ДЦП та позначати його назвою у контексті синдромологічного підходу;
- 3) називати типи особливостей розвитку опорно-рухового апарату, надаючи відповідні назви зображенням у таблиці:

Форма подання результату: у вигляді заповненої таблиці.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІ

Семінарське заняття 4. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно підготуватися до круглого столу з висвітлення таких питань:

1. Загальний алгоритм обстеження:

- a) період домовленнєвого розвитку;
- b) період мовленнєвого розвитку.

2. Діагностика стану сформованості мовлення:

- a) вивчення анамнестичних даних;
- b) обстеження артикуляційного апарату, мимічної мускулатури, звуковимови та лексико-граматичного ладу мовлення, просодичних компонентів мовлення, фонематичних процесів, читання та письма;

c) виявлення легких дизартричних розладів;

d) особливості кваліфікації складних поєднаних порушень.

3. Діагностика стану сформованості моторики:

a) динамічного праксису;

b) просторового, конструктивного праксису;

c) праксису пози руки;

d) вивчення психомоторного профілю та відчуття ритму.

Форма подання результату: у вигляді тез, що відображають відповіді на зазначені питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
<i>Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів</i>				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабе пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочу активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<i>Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)</i>				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових	Всі тестові завдання виконані невірно.

			завдань.	
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 3. Процедура обстеження мовлення та моторики: визначення функціонально-мовленнєвих труднощів (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно:

1) підготувати діагностичні завдання для блоків, які акцентовано діагностуються при дизартрії (просодика, моторика та ін.) в картці обстеження, що використовувалася при вивченні дислалії;

2) бути готовими до обговорення з одногрупниками технології визначення функціонально-мовленнєвих труднощів при дизартрії.

Форма подання результату: у вигляді розроблених діагностичних завдань.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочку активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал

камерою студент отримує	
Всього	11 балів

Практичне заняття 4. Медико-психолого-педагогічний підхід до надання допомоги при дизартрії (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно: розділитися на 6 рівновеликих груп, обрати тему та підготуватися до демонстрації методів/технологій/засобів/прийомів логопедичного впливу відповідно до теми:

1) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при псевдобульбарній формі дизартрії.

2) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при бульбарній формі дизартрії.

3) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при кірковій формі дизартрії.

4) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при підкірковій формі дизартрії.

5) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при мозочковій формі дизартрії.

6) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при анартрії.

Форма подання результату: у вигляді детального опису методики/технології/засобів/прийомів та наочних матеріалів до них.

Критерії оцінювання до практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочку активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				

Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірною.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 5. Специфічні напрями надання допомоги при дизартрії (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно: розділитися на 6 рівновеликих груп (4-5 осіб), кожній групі здійснити пошук у бібліографічних та інформаційних джерелах та підготуватися до презентації обраної теми у переліку:

1) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при псевдобульбарній формі дизартрії.

2) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при бульбарній формі дизартрії.

3) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при кірковій формі дизартрії.

4) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при підкірковій формі дизартрії.

5) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при мозочковій формі дизартрії.

6) Методи/технології/засоби/прийоми логопедичного впливу при анартрії.

Форма подання результату: у вигляді розробленої презентації.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.

	активну участь в усіх видах діяльності на занятті.			
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Семінарське заняття 5. Стратегії логопедичного впливу (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:
проаналізувати фрагменти занять з дітьми з дизартрією за такою схемою:

Тема	
Мета	
Обладнання	
Види роботи	
Пропозиції щодо вдосконалення логопедичної роботи	

Форма подання результату: у вигляді письмового аналізу занять з дітьми.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибіркочку активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.

	видах діяльності на занятті.	активність на занятті.		
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ

Семінарське заняття 6. Структура труднощів при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо вроджених особливостей в будові артикуляційного апарату як мовленнєві труднощі;
- 2) обрати одне із винесених на обговорення дискусійних питань та підготуватися до висвітлення їх ключових тез і обговорення з одногрупниками.

Питання для дискусії на семінарському занятті 6:

1. Будова мовленнєвого апарату та його функціонування за умови типового розвитку.
2. Функціонування мовленнєвого апарату при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.
3. Стан проблеми «особливості будови артикуляційного апарату» в сучасній логопедичній практиці.
4. Етіологічні чинники, що призводять до виникнення порушень.
5. Мовленнева та немовленнева симптоматика мовленнєвих розладів.
6. Заходи профілактичного спрямування при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.

Форма подання результату: результати подаються у вигляді презентації обраного питання групою студентів, яке винесено на дискусію.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлені в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлені в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Використання фактів та статистичних даних	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Аргументація	Усі аргументи були	Більшість аргументів	Всі аргументи були	Аргументи не були

я	чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Лексика	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
Всього				11 балів

Семінарське заняття 7. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо сучасних логопедичних та медичних аспектів вивчення видів вроджених особливостей артикуляційного апарату;
- 2) обрати одне із винесених на обговорення дискусійних питань та підготуватися до висвітлення їх ключових тез і обговорення з одногрупниками;

Питання для дискусії на семінарському занятті 7:

1. Різновиди труднощів артикуляційного апарату з логопедичної точки зору.
2. Різновиди труднощів артикуляційного апарату з медичної точки зору.
3. Класична класифікація ринолалії в логопедії.
4. Медична класифікація вроджених незрощень губи та піднебіння.
5. Загальний розвиток дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.
6. Харчові та стоматологічні труднощі у дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.
7. Значення фізіотерапевта, лікаря-стоматолога, орального хірурга та ортодонта для подальшого успішного розвитку дитини.
8. Різновиди хірургічного втручання при вроджених особливостях артикуляційного апарату (хейлоринопластика, міопластика, ураностафілопластика, палатопластика та ін.).

Форма подання результату: результати подаються у вигляді: презентації обраного питання групою студентів, яке винесено на дискусію; розробленої таблиці.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає	Наближення до	Ниже стандартів
----------	----------------	------------	---------------	-----------------

оцінювання		стандартам	стандартів	
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Використання фактів та статистичних даних	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Аргументація	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Лексика	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 6. Особливості комплексного обстеження дітей (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам потрібно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо особливостей комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату;
- 2) розробити 2 проби логопедичного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату (діагностичне завдання (проба) щодо обстеження відповідної функції, стану та/або складової мовлення на вибір студента).

Вимоги до оформлення матеріалів діагностичних проб:

- мета обраного завдання;
- обладнання (за необхідності);
- інструкція;
- хід виконання завдання;
- критерії та показники сформованості функції, стану та/або складової мовлення.

3) бути готовими до проведення діагностичних проб на практичному занятті з однокласниками.

Форма подання: результати подаються у вигляді розроблених двох діагностичних проб оформлених відповідно до зазначених вимог.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні складові обстеження.	Студент/ка називає основні складові обстеження.	Студент/ка називає деякі основні складові обстеження.	Студент/ка не може точно визначити складові обстеження.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Діагностичний інструментарій	Раціонально підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Правильно підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Підбирає діагностичний інструментарій, однак не враховує вікові особливості та всі особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Не демонструє вміння підбирати діагностичний інструментарій для логопедичного обстеження.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Маркери та показники	Точно зазначає усі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Зазначає усі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Зазначає не всі маркери та показники для діагностики певної складової мовлення.	Не зазначає показники і маркери діагностики певної складової мовлення.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Граматика та орфографія	Не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Лексика та грамотність	Використовує лексику відповідно до теми та віку дітей. Автор не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Використовує відповідну лексику, однак присутні поодинокі помилки в підборі лексичного матеріалу для завдань. Автор робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Не завжди використовує відповідну лексику, присутні помилки в підборі лексичного матеріалу для завдань. Автор робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Використовує некоректну лексику. Автор робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє методичну підготовленість на високому рівні та ефективно її презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє методичну підготовленість на достатньому рівні та добре її презентує, активний на занятті. Студент/ка демонструє достатню	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці проведення заняття, достатньо активний на занятті. Студент/ка робить помилки під час проведення елементів заняття.	Студент/ка не підготовлений до заняття

	занятті. Студент/ка демонструє професійність під час проведення елементів заняття.	професійність під час проведення елементів заняття.		
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 7. Система логопедичної роботи (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам потрібно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо системи логопедичної роботи (методи/технології/засоби/прийоми) при особливостях в будові артикуляційного апарату в доопераційний та післяопераційний періоди;
- 2) отримані матеріали оформити у вигляді презентації за наступним алгоритмом:
  - назва методу/технології/засобу/прийому;
  - автор/автори методу/технології/засобу/прийому;
  - категорія і вік дітей для яких рекомендовано використовувати;
  - мета та завдання, які вирішуються в процесі використання методу/технології/засобу/прийому;
  - опис методу/технології/засобу/прийому;
  - структура методу/технології/засобу/прийому;
  - схема реалізації методу/технології/засобу/прийому;
  - очікувані результати;
  - приклади завдань, відео, фото.
- 3) бути готовими до презентації та обговорення підготовленого матеріалу на занятті.

Форма подання результату: результати подаються у вигляді презентації за заданим алгоритмом.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
<i>Критерії оцінювання підготовленого завдання</i>				
Підготовленість	Студент/ка повністю підготовлений/на і вільно презентує матеріал (без використання тексту на папері).	Студент/ка здається досить підготовленим/ою, але користується власними записами на папері, при цьому не читаючи їх.	Студент/ка дещо підготовлений/а, користується власними записами на папері, читаючи їх.	Студент/ка не готова до презентації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Експертність	Демонструє достатнє розуміння обраного питання.	Демонструє хороше розуміння обраного питання.	Демонструє добре розуміння частин обраного питання..	Недостатньо розуміє обране питання.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Обов'язкові елементи	Презентація включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі обов'язкові елементи з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі елементи, однак вони не розкриті і не обґрунтовані.	Відсутні декілька обов'язкових елементів.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Привабли-	Презентація	Презентація	Презентація є досить	Презентація

вість / дизайн	надзвичайно приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	привабливою, хоча може бути дещо неохайною.	оформлена без дотримання вимог.
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Для заочної форми навчання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИЗАРТРІЇ

Семінарське заняття 1. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо взаємозв'язку загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного розвитку та за наявності його особливостей;
- 2) розбитися на пари та обрати одне із запропонованих дискусійних питань щодо вивчення дизартрії, підготувати презентацію;
- 3) розкрити обране дискусійне питання та презентувати на семінарському занятті.

Дискусійні питання:

- Роль пластичності та компенсації у розвитку організму дитини (моделі ДЦП, диспраксії).
- Психофізіологічні механізми звуковимови.
- Психофізіологічні механізми просодичної сторони мовлення.
- Нейродинаміка та умови створення позитивних нейродинамічних змін (модель ДЦП) як основи компенсації.

Форма подання результату: у вигляді презентації обраного питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерій оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,75</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.

<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Практичне заняття 1. Класифікація дизартрії на основі принципу локалізації мозкового ураження (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно:

1. навчитися чітко визначати нейрофізіологічний механізм будь-якої з форм дизартрії;
2. бути готовими виявляти специфіку моторики і особливості мовлення відповідно до певної форми дизартрії.
3. Заповнити таблицю для подальшого обговорення на практичному занятті:

Ступені прояву дизартрії

Діагностичний показник	Ступінь прояву особливостей		
	Легкий (носить «стертий», «м'який» характер)	Середній	Тяжкий
Голосоутворення			
Міміка			
Дихання			
Рефлекторні рухи язика			
Форма та положення язика			
Утримання артикуляційної пози			
Довільні рухи язика			
М'яке піднебіння			
Довільні рухи губ: трубочка, вібрація, посмішка			
Гіперкінези			

Оральні сінкінезії			
Звуковимова			

Форма подання результату: у вигляді заповненої таблиці.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти відповідно до предмету дискусії, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка називає деякі основні аспекти відповідно до предмету дискусії.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до предмету дискусії.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірккову активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ ДИЗАРТРІ

Практичне заняття 2. Сутність всебічного обстеження та оцінки особливостей розвитку при дизартрії (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно підготуватися до круглого столу з висвітлення таких питань:

1. Загальний алгоритм обстеження:
  - а) період домовленнєвого розвитку;

- b) період мовленнєвого розвитку.
2. Діагностика стану сформованості мовлення:
- a) вивчення анамнестичних даних;
- b) обстеження артикуляційного апарату, мимічної мускулатури, звуковимови та лексико-граматичного ладу мовлення, просодичних компонентів мовлення, фонематичних процесів, читання та письма;
- c) виявлення легких дизартричних розладів;
- d) особливості кваліфікації складних поєднаних порушень.
3. Діагностика стану сформованості моторики:
- a) динамічного праксису;
- b) просторового, конструктивного праксису;
- c) праксису пози руки;
- d) вивчення психомоторного профілю та відчуття ритму.

Форма подання результату: у вигляді тез, що відображають відповіді на зазначені питання.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
Критерії оцінювання теоретичної підготовки до заняття (установлення середнього балу за зазначені критерії) – до 4 балів				
Визначення важливої інформації	Студент/ка зазначає всі головні аспекти відповідно до змісту, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка зазначає всі основні аспекти відповідно до змісту дискусії.	Студент/ка зазначає деякі основні аспекти відповідно до змісту.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Визначення фактів	Студент/ка точно знаходить усі факти та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекту.	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекту	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів відповідно до змісту.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення.	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати необхідну інформацію.	Студент/ка точно резюмує більшу частину інформації.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення необхідної інформації.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Активність та участь	Студент/ка п демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на високому рівні, ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка демонструє готовність до заняття, розуміння матеріалу на достатньому рівні, добре його презентує, виявляє активність на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, виявляє вибірково активність на занятті.	Студент/ка виявляє відсутність готовності до заняття.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Виконання тестових завдань в ЕНК (онлайн/офлайн)				
Кількість помилок	Всі відповіді на тестові завдання надано правильно.	Наявність 1-2 помилок.	Наявність 3-5 помилок під час виконання тестових завдань.	Всі тестові завдання виконані невірно.
<i>Бали</i>	6	5-4	3-1	0
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ПРИ РИНОЛАЛІЇ

Семінарське заняття 2. Логопедичний та медичний аспекти вивчення основних видів вроджених особливостей (2 год.)

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно:

1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо вроджених особливостей будови артикуляційного апарату як мовленнєві труднощі; сучасних логопедичних та медичних аспектів вивчення видів вроджених особливостей артикуляційного апарату;

2) обрати одне із винесених на обговорення дискусійних питань та підготуватися до висвітлення їх ключових тез і обговорення з одногрупниками.

Питання для дискусії на семінарському занятті 2:

1. Будова мовленнєвого апарату та його функціонування за умови типового розвитку та при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.

2. Стан проблеми «особливості будови артикуляційного апарату» в сучасній логопедичній практиці.

3. Етіологічні чинники, що призводять до виникнення порушень.

4. Мовленнєва та немовленнєва симптоматика мовленнєвих розладів.

5. Заходи профілактичного спрямування при вроджених особливостях будови артикуляційного апарату.

6. Різновиди труднощів артикуляційного апарату з логопедичної та медичної точок зору.

7. Загальний розвиток дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату.

8. Значення фізіотерапевта, лікаря-стоматолога, орального хірурга та ортодонта для подальшого успішного розвитку дитини.

9. Різновиди хірургічного втручання при вроджених особливостях артикуляційного апарату (хейлоринопластика, міопластика, ураностафілопластика, палатоластика та ін.).

Форма подання результату: результати подаються у вигляді презентації обраного питання групою студентів, яке винесено на дискусію.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<i>Критерії оцінювання підготовленого завдання</i>				
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлені в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлені в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Використання фактів та статистичних даних	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Аргументація	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.

			нелогічно.	
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Лексика	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Практичне заняття 3. Особливості комплексного обстеження дітей (2 год.)

Під час підготовки до практичного заняття студентам потрібно:

- 1) проаналізувати сучасні інформаційні джерела щодо особливостей комплексного обстеження дітей з вродженими особливостями будови артикуляційного апарату та системи логопедичної роботи (методи/технології/засоби/прийоми) в доопераційний та післяопераційний періоди;
  - 2) отримані матеріали оформити у вигляді презентації за наступним алгоритмом:
    - назва методу/технології/засобу/прийому;
    - автор/автори методу/технології/засобу/прийому;
    - категорія і вік дітей для яких рекомендовано використовувати;
    - мета та завдання, які вирішуються в процесі використання методу/технології/засобу/прийому;
    - опис методу/технології/засобу/прийому;
    - структура методу/технології/засобу/прийому;
    - схема реалізації методу/технології/засобу/прийому;
    - очікувані результати;
    - приклади завдань, відео, фото.
  - 3) бути готовими до презентації та обговорення підготовленого матеріалу.
- Форма подання результату:* результати подаються у вигляді презентації за заданим алгоритмом.

Критерії оцінювання практичного заняття:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Підготовленість	Студент/ка повністю підготовлений/на і вільно презентує	Студент/ка здається досить підготовленим/ою, але	Студент/ка дещо підготовлений/а, користується	Студент/ка не готова до презентації.

	матеріал (без використання тексту на папері).	користується власними записами на папері, при цьому не читаючи їх.	власними записами на папері, читаючи їх.	
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Експертність	Демонструє достатнє розуміння обраного питання.	Демонструє хороше розуміння обраного питання.	Демонструє добре розуміння частин обраного питання..	Недостатньо розуміє обране питання.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Обов'язкові елементи	Презентація включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі обов'язкові елементи з посиланнями на опрацьовану літературу.	Презентація включає всі елементи, однак вони не розкриті і не обґрунтовані.	Відсутні декілька обов'язкових елементів.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Привабливість / дизайн	Презентація надзвичайно приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація приваблива з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Презентація є досить привабливою, хоча може бути дещо неохайною.	Презентація оформлена без дотримання вимог.
Робота на практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів